

Terschelling

**Wijzigingsplan Fomerum Noord,
Uitbreiding camping Grientebos**

Vormvrije mer-beoordeling

identificatie

Projectleider:

E. Venema

planstatus

datum:

14-01-2018

status:

concept

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Wat houdt een m.e.r.-beoordeling in?	3
2. Kenmerken en plaats van het project	4
2.1. Kenmerken van het project	4
2.2. Plaats van het project	5
3. Kenmerken van de milieueffecten	7
4. Conclusie	9
5. Bijlage: Ecologische beoordeling	10

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Camping 'Grientebos' is bezig met een opwaardering van het bestaande recreatieterrein. Daarnaast zijn er plannen om op gronden aan de oostkant te gaan uitbreiden ten behoeve van de bouw van zeven lodges. Hiermee wordt een kwaliteitsimpuls aan de camping gegeven. Het totale project bestaat uit de bouw van 17 lodges. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wordt voorgesteld een wijzigingsplan in procedure te brengen.

Bij het doorlopen van een wijzigingsprocedure (artikel 3.6 Wro) moet rekening worden gehouden met mogelijke verplichtingen op grond van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). Daarin is vastgelegd wanneer een milieueffectrapport (MER) of een mer-beoordelingsnotitie moet worden opgesteld. In bijlage C en D van het Besluit m.e.r. is aangegeven welke activiteiten in het kader van het bestemmingsplan planmer-plichtig (bijlage C en D), projectmer-plichtig (bijlage C) of mer-beoordelingsplichtig (bijlage D) zijn. Voor deze activiteiten zijn in het Besluit m.e.r. drempelwaarden opgenomen.

In bijlage D van het Besluit m.e.r. (D10) is onder andere de aanleg, wijziging of uitbreiding van vakantiedorpen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen opgenomen. Het gaat om grootschalige recreatieve voorzieningen, waarbij de drempelwaarde op 25 hectare of 10 hectare in gevoelig gebied ligt. De ontwikkeling die het wijzigingsplan mogelijk maakt blijft met een oppervlakte van 0,6 hectare buiten gevoelig gebied, ruim onder de drempelwaarden en is daarmee niet rechtstreeks planmer-, projectmer of mer-beoordelingsplichtig.

In het Besluit m.e.r. is geregeld dat ook voor projecten die zijn opgenomen in bijlage D, maar beneden de drempelwaarden vallen, een besluit moet worden genomen of een MER nodig is. In dat kader wordt afgewogen of het plan – ondanks dat het ruim onder de drempelwaarde blijft - mogelijk toch belangrijke negatieve milieueffecten heeft, op basis van de eerder genoemde omstandigheden. Dit is een “vormvrije” mer-beoordeling.

1.2. Wat houdt een m.e.r.-beoordeling in?

De wettelijke regeling voor de m.e.r.-beoordeling gaat uit van het principe 'nee, tenzij'. Dat wil zeggen, een volwaardige m.e.r.-procedure is alleen noodzakelijk als er sprake is van 'belangrijke nadelige gevolgen' die het betreffende project voor het milieu kan hebben. Daarbij moet het bevoegd gezag rekening houden met de omstandigheden zoals aangegeven in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling, te weten:

- de plaats van het project;
- de kenmerken van het project;
- de kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria).

In geval van een bestemmingsplan is de gemeente zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Voorafgaand aan het in procedure brengen van het ontwerpbestemmingsplan dient een m.e.r.-beoordelingsbesluit te worden genomen. De voorliggende notitie vormt de basis voor dit besluit.

2. Kenmerken en plaats van het project

2.1. Kenmerken van het project

Algemeen

Bij de kenmerken van een project wordt conform Bijlage III van de EU richtlijn in overweging genomen wat de omvang van het project is, in welke mate er sprake kan zijn van cumulatie met andere projecten. Ook wordt ingegaan op de mate van gebruik van natuurlijke hulpstoffen, de productie van afvalstoffen en de mate van verontreiniging en hinder als gevolg van het project. Tot slot wordt ingegaan op het risico van ongevallen.

Omvang en cumulatie

Het project omvat de bouw van maximaal 17 recreatieobjecten op een terrein met een totale oppervlakte van 0,6 hectare. Het terrein wordt ingepast in een gebiedseigen randbeplanting.

In de omgeving van het projectgebied wordt geen intensivering of uitbreiding voorzien, dus van voorzienbare cumulatie met andere project is geen sprake.

Gebruik natuurlijke hulpstoffen

Het realiseren van de recreatieobjecten en de inrichting van het terrein is een regulier bouwproject, waarbij geen gebruik hoeft te worden gemaakt van bijzondere en/of schaarse hulpstoffen.

Productie van afvalstoffen

Vanuit de recreatieobjecten zal sprake zijn van huishoudelijk afval. Dit wordt op een correcte manier afgevoerd. Er is geen sprake van bijzonder schadelijk afval waaraan specifieke voorwaarden zijn verbonden.

Verontreiniging en hinder

De realisatie van een bouwperceel leidt niet tot een risico op verontreiniging van het milieu. Ook is er geen sprake van een grote mate van hinder. Deze aspecten worden gereguleerd via de Algemene Plaatselijke Verordening (overlast).

Risico van ongevallen

De uitvoering van de plannen en de bedrijfsactiviteiten brengen geen verhoogd risico op ongevallen met zich mee. Er is geen sprake van het gebruik van gevaarlijke stoffen en technologieën.

2.2. Plaats van het project

Algemeen

Bij de plaats van het project gaat het met name om de mate van kwetsbaarheid van het gebied waarin het project plaatsvindt. Hierbij wordt conform de EU richtlijn in overweging genomen wat het bestaande grondgebruik is en hoe het is gesteld met het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied en het opnamevermogen van het natuurlijke milieu.

Bestaand grondgebruik

De projectlocatie ligt in een grootschalige recreatiegebied, waar voornamelijk recreatiewoningen en kampeerterreinen aanwezig zijn. De locatie zelf is momenteel ingericht met stacaravans. De beoogde uitbreiding is op dit moment in agrarisch in gebruik. Een luchtfoto van de projectlocatie en de omgeving is weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1 Luchtfoto projectlocatie

Regeneratievermogen natuurlijke hulpbronnen

De locatie heeft op zichzelf geen bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen.

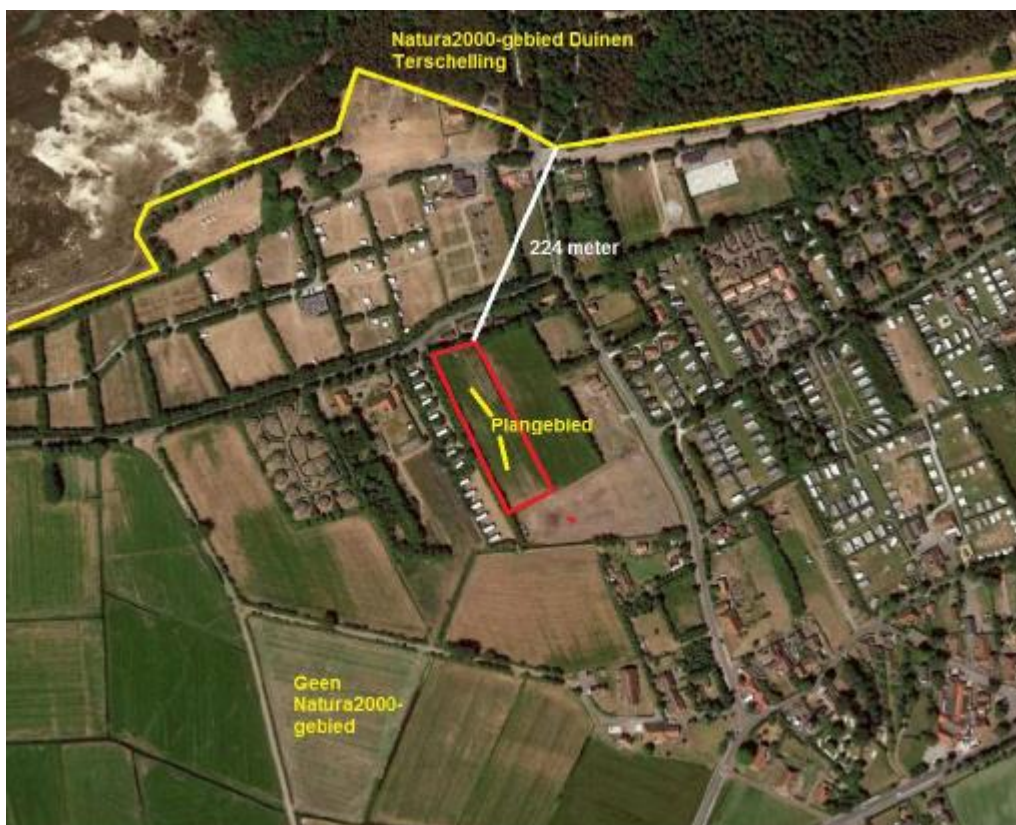
Opnamevermogen natuurlijk milieu

Terschelling is als geheel een gevoelig gebied, waar bij de ontwikkeling van nieuwe recreatieve voorzieningen rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van verschillende natuurgebieden.

Het project vindt niet plaats in een gevoelig gebied. Wel ligt het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling op ongeveer 225 meter afstand vanaf de projectlocatie. Het gaat hier om een gebied waar al sprake is van een sterke recreatiedruk. Het plangebied maakt daarnaast deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, thans Natuur Netwerk Nederland.

In de direct nabijheid liggen geen andere gevoelige gebieden zoals genoemd in de EU richtlijn (wetlands, kustgebieden, bosgebieden, natuurparken, gebieden waar milieunormen worden overschreden, gebieden met hoge bevolkingdichtheid, landschappelijk van historisch cultureel of archeologische gebieden van belang).

De ligging van het projectgebied is aangeduid op een kaart met de verschillende Natura 2000-gebieden (gele gebieden) in figuur 2.2.

Figuur 2.2 Projectlocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden

3. Kenmerken van de milieueffecten

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste milieueffecten van het project beschreven. Het is gebruikelijk de milieueffecten van de nieuw aangevraagde situatie te vergelijken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief de effecten van ontwikkelingen in de omgeving waarvan de realisatie zeker is (autonome ontwikkelingen). In de directe omgeving van het gebied zijn geen ontwikkelingen voorzien die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling. De effectbeoordeling in dit hoofdstuk is gebaseerd op de informatie zoals opgenomen in de toelichting bij het bestemmingsplan en de onderliggende onderzoeken.

Conform de EU richtlijn wordt in ieder geval ingegaan op het bereik van het effect, waaronder het grensoverschrijdende karakter daarvan. De waarschijnlijkheid van het effect en de duur, frequentie en omkeerbaarheid van het effect. Om hier inzicht in te geven worden eerst de milieu- en omgevingsaspecten behandeld.

Milieu- omgevingsaspecten

Archeologie

Het project leidt tot diverse bodemingrepen, die mogelijk een verstrend effect hebben voor archeologische resten. Deze vinden niet plaats op een terrein met een hoge archeologische waarde. De toetsing is gebaseerd op een verwachtingswaarde op basis van de provinciale beleidskaart FAMKE. Hieruit blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische resten uit de periode ijzertijd – middeleeuwen. Op basis van het beleidsadvies is voor dit project geen onderzoek nodig. De ingreep is namelijk kleiner dan 500 m². Overigens kan nooit worden uitgesloten dat bij ingrepen toch archeologische resten worden aangetroffen. In dat geval geldt een meldingsplicht.

Bodemkwaliteit

Het project heeft op zichzelf geen relevant risico op het veroorzaken van bodemverontreiniging. Gelet op het huidige gebruik van de locatie kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de bodemkwaliteit tot grote negatieve milieueffecten leidt. Voorafgaand aan de uitvoering zal verkennend bodemonderzoek hierover uitsluitel moeten geven.

Cultuurhistorie

Het project leidt tot verandering van het landschap op lokale schaal. In en rondom de projectlocatie zijn geen specifieke cultuurhistorische waarden aan te wijzen. De landschappelijke kwaliteiten zijn wel van cultuurhistorische betekenis. Hieraan wordt geen afbreuk gedaan.

Ecologie

De ontwikkeling van het gebied heeft verschillende effecten op natuurwaarden. Op de onderhavige gronden geldt dat deze worden heringericht, waarbij ingrepen plaatsvinden in beplantingen, verharding wordt aangelegd, gebouwen worden gebouwd en andere aanlegactiviteiten plaatsvinden. Op de gronden direct rondom het projectgebied zijn er effecten door het gebruik van de recreatie objecten (verstoring door licht, geluid et cetera). Op grotere afstand is er het effect van een mogelijke toename van stikstofdepositie op gevoelige gebieden.

De effecten van de ontwikkeling van het terrein op de ecologische waarden van Terschelling zijn in beeld gebracht in de ecologische beoordeling. Deze is opgenomen als bijlage bij deze beoordeling. Hieruit blijkt dat significante effecten op beschermde natuurgebieden en soorten zijn uit te sluiten. Om de effecten van de realisatie van de recreatieobjecten en de bijbehorende verkeersbewegingen op de stikstofdepositie te bepalen is een stikstofberekening uitgevoerd met het programma AERIUS. De resultaten hiervan zijn eveneens in de bijlage opgenomen.

Uit de onderzoeken blijkt dat het plan geen significant negatieve effecten op de natuurwaarden in de omgeving heeft. Ook worden er geen beschermde soorten aangetast.

Externe veiligheid

Het project heeft geen betrekking op risicovolle activiteiten en ligt ook niet in het invloedgebied van bestaande risicobronnen.

Luchtkwaliteit

Het project heeft niet in betekende mate een effect op de luchtkwaliteit.

Milieuzonering (hinder van bedrijven voor woningen)

Een recreatieterrein is aangewezen als inrichting uit milieucategorie 3.1. Hierbij geldt een richtafstand van 50 meter tot aan gevoelige bestemmingen, zoals woningen. De bepalende factor voor deze afstand betreft geluidhinder. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op een afstand van circa 80 meter. Daarmee is er sprake van een verantwoorde milieuzonering.

Verkeer

Het terrein heeft via de Duinweg Formerum een directe aansluiting op de Molenweg. De Molenweg leidt in zuidelijke richting naar de belangrijkste ontsluitingsweg van Terschelling genaamd de Hoofdweg. De genoemde wegen hebben voldoende capaciteit om de beperkte toename aan verkeersbewegingen op te vangen. De verkeersgeneratie is bepaald op basis van CROW kencijfers (publicatie 317 "Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie", 2012). De camping is gelegen in het buitengebied van Terschelling. Voor de verkeersgeneratie is daarom uitgegaan van het gemiddelde kencijfer voor de verkeersgeneratie: 2,7 mvt/etmaal per lodge. Uitgaande van een uitbreiding van 4 recreatieobjecten komt de verkeersgeneratie uit op $4 * 2,7 = 10,8 = 11$ mvt/etmaal. De toename van het verkeer als gevolg van de uitbreiding is dermate gering dat het opgaat in de dagelijkse fluctuatie van het verkeer. De afwikkeling van het verkeer zal daardoor niet voor problemen zorgen.

Water

Het project is van dien omvang dat er geen potentiële effecten voor de waterkwantiteit of kwaliteit aan de orde zijn.

Wegverkeerslawaaï

Het project heeft geen negatief effect op verkeersbewegingen en daarmee geen effecten voor de geluidssituatie langs wegen.

Bereik van het effect

Het bereik van het effect is lokaal is en zeker niet een grensoverschrijdend karakter heeft.

Waarschijnlijkheid van het effect

Gelet op het intensieve recreatieve gebruik van de omgeving is het effect van het realiseren van 17 recreatieobjecten in de praktijk verwaarloosbaar voor het milieu.

Duur, frequentie en omkeerbaarheid van het effect

Het gebruik van recreatieobjecten zal slechts incidenteel en kortstondige directe hinder veroorzaken. Effecten van stikstofdepositie in de aanlegfase zijn van tijdelijke aard. De gebruiksfase kent een meer continu effect. De ontwikkeling is in principe niet omkeerbaar, maar de effecten zijn wel monitoren en te reguleren.

4. Conclusie

Uit de vormvrije mer-beoordeling blijkt dat gelet op de kenmerken van het project, de plaats van het project en de kenmerken van de potentiële effecten geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Er is dan ook geen aanleiding voor het doorlopen van een mer-procedure.

5. Bijlage: Ecologische beoordeling

De inrichting van een agrarisch perceel bij kampeerterrein Grientebos te Formerum – Terschelling voor de plaatsing van 7 lodges. De effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden.

P.J.Zumkehr.

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midland – Terschelling
December 2018

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2018. De inrichting van een agrarisch perceel bij kampeerterrein Grientebos te Formerum – Terschelling voor de plaatsing van 7 lodges. De effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland-Terschelling, December 2018.

Opdrachtgever.

Jan Elbers, Formerum -Terschelling

Uitvoerder.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.

P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3

8891 GE Terschelling-Midsland

tel. 0562-449196

mob. 06.50.816.092

e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau

Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

De inrichting van een agrarisch perceel bij kampeerterrein Grientebos te Formerum – Terschelling voor de plaatsing van 7 lodges. De effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden.

1. Inleiding.

Het kampeerterrein Grientebos te Formerum – Terschelling was tot voor kort een smal, door boomsingels omringd perceel met een aantal stacaravans. De eigenaar van het terrein werkt momenteel aan een herinrichting van het terrein met een aanzienlijke kwaliteitsverbetering. De stacaravans worden vervangen door mobiele lodges, die zijn uitgerust met zonnepanelen en zonnecollectoren, en worden verwarmd met warmtepompen, waardoor gasverbruik volledig wordt voorkomen. De lodges hebben echter een groter ruimtebeslag dan de stacaravans. 8 lodges zijn inmiddels geplaatst op het kampeerterrein zelf. De overige 7 lodges worden geplaatst op een agrarisch perceel direct grenzend aan het kampeerterrein aan de oostzijde. De gemeente Terschelling maakt de uitbreiding van kampeerterrainen naar agrarisch land eraan grenzend mogelijk, mits sprake is van kwaliteitsverbetering. Er is daarvoor echter wel een wijziging van het bestaande bestemmingsplan voor het agrarisch perceel nodig. De eigenaar heeft Rho- adviseurs gevraagd de uitvoering van de plannen planmatig voor te bereiden.

Aangegeven wordt dat het plan getoetst moet worden in relatie tot de van toepassing zijnde natuurbeschermingswetgeving. Het gaat daarbij om de Wet Natuurbescherming (Natura2000 en het soortenbeschermingsaspect) en het Natuur Netwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). Een dergelijke toetsing is wettelijk verplicht, en het rapport dient als een van de bijlagen te worden ingediend bij de aanvraag van een Omgevingsvergunning voor de uitvoering van het plan. De eigenaar van kampeerterrein Grientebos heeft aan *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau te Midsland – Terschelling* – de opdracht gegeven de effecten in kaart te brengen en een rapport op te stellen. Dit rapport kan gelden als een *voortoets* volgens het overwegingskader van Natura2000. Het behandelt uitsluitend de effecten van de uitbreiding naar het agrarisch perceel. De herinrichting van het kampeerterrein zelf blijft hier buiten beschouwing.

2. Het plangebied en het plan.

Het plangebied betreft het agrarisch perceel met kadastraal nummer 2736 ten oosten van kampeerterrein Grientebos aan de Duinweg te Formerum – Terschelling. Momenteel heeft het perceel een agrarische inrichting en kent het een agrarisch gebruik. De vegetatie wordt beschouwd als een bloemrijk grasland van matig voedselrijke zandgronden. Het grenst aan de oost- en zuidzijde aan vergelijkbare graslanden. Er zijn geen houtopstanden aanwezig. De oostrand van het perceel betreft een smalle, niet jaarrond waterhoudende ontwateringssloot. Het perceel is in totaal 0,55 hectare groot. Het is bereikbaar vanaf de openbare weg, de Duinweg, aan de noordzijde ervan.

Het plan betreft de inrichting van een deel van het perceel voor de plaatsing van 7 mobiele lodges. Elk van de lodges wordt geplaatst op een perceeldeel van 13,5 x 25 meter. Voor iedere lodge is het oppervlak even groot. Langs de oostzijde van de lodges wordt een vanaf de noordzijde te bereiken toegangspad aangelegd van 1,4 meter breed. Het in te richten oppervlak is in totaal 0,2 hectare. Aan de noordzijde van het in te richten perceeldeel wordt parkeerruimte voor auto's van recreanten aangelegd.

Het in te richten deel van de kavel wordt omringd door een brede nieuw aan te planten boomsingel. Aan de noord-, oost- en zuidzijde is de breedte ervan 7 meter. Ten oosten van de bestaande camping wordt een singel aangelegd van 3 meter breed. In samenhang met de tussen het perceel en Grientebos lopende sloot, en de ten westen daarvan al aanwezige boomsingel ontstaat echter een natuurlijke zone van 9,50 meter breed.

Ten oosten van het in te richten perceeldeel blijft een smalle strook, grenzend aan de uitwateringssloot, met een breedte van 9,14 meter ongewijzigd. Ook het zuidelijke deel van het perceel blijft ongewijzigd als grasland in stand. Van de 0,55 hectare wordt 0,40 hectare gebruikt voor de herinrichting, inclusief de aanplant van de boomsingels. 0,15 hectare blijft ongewijzigd.

De lodges hebben een mobiel karakter, en zijn in dit opzicht vergelijkbaar met de eerder op Grientebos aanwezige stacaravans. Ze kunnen indien nodig weer worden verwijderd. Het betreft geen permanente gebouwen. Voor de plaatsing is geen bouwvergunning nodig.

Het perceel is, zoals al opgemerkt, bereikbaar vanaf de Duinweg, de openbare weg aan de noordzijde. Het is daarbij niet nodig agrarisch terrein of natuurgebied in de omgeving de betreden of te berijden.

3. Informatiebronnen.

Voor het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden op Terschelling. Alleen gegevens van na 2000 zijn benut. Oudere gegevens worden als niet relevant beschouwd.

Wat betreft de vegetatiekundige gegevens is gebruik gemaakt van de vegetatiekartering van de Ecologen Groep te Groningen uit 2012 (*Ecologen Groep*, 2013). Voor het in kaart brengen van de habitattypen in de nabijheid van het plangebied is gebruik gemaakt van de habitattypenkaart van de Dienst Landelijk Gebied als onderdeel van het Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling (*DLG*, 2015). Vogelkundige gegevens zijn afkomstig van de in opdracht van Staatsbosbeheer uitgevoerde broedvogelinventarisatie (*SOVON*, 2012). Tevens is gebruik gemaakt van de gegevens van de inventarisatie van de natuurwaarden van de Terschellinger polder in 2014 (*Koopmans en Postma*, 2014), en van het in opdracht van DLG opgestelde rapport over de hoogwatervluchtplaatsen van Terschelling (*Wiersma en van Roomen*, 2009)

Het plangebied is in juni 2014 en in 2017 op de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden geïnventariseerd.

4. Wettelijk kader.

4.1. Wet Natuurbescherming (Wnb)

Per 1 januari 2017 is het oude wettelijke stelsel voor de natuurbescherming, zoals voorheen neergelegd in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet vervangen door één wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb vormt het sluitstuk van de decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies, waarbij de bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van het natuurbeleid en het landelijk gebied zo veel mogelijk worden overgedragen van het Rijk naar de provincies, overeenkomstig het 'decentraal-tenzij-beginsel'. Dit is in het verlengde van de bestuursafspraken 2011 – 2015 tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en het daarop gebaseerde onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011, gesloten tussen Rijk en provincies. Het is de bedoeling dat de Wnb over een paar jaar op haar beurt zal opgaan in de Omgevingswet.

Op grond van de Wnb worden provinciale staten verplicht voor bepaalde onderwerpen regels op te stellen. Daarnaast hebben provinciale staten de mogelijkheid om op een aantal onderwerpen regels te stellen. Deze regels zijn opgenomen in de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017. Naast de bevoegdheden die provinciale staten hebben, hebben gedeputeerde staten van Fryslân ook haar bevoegdheden. Dit zijn onder andere bevoegdheden tot het opstellen van beleidsregels op grond van artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. De beleidsregels in het kader van de Wnb zijn opgenomen in deze beleidsregel: de Beleidsregel Wet natuurbescherming Fryslân 2017. De beleidsregel gaat in op de tegemoetkoming in faunaschade en de toedeling van ontwikkelingsruimte uit segment 2 in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof Fryslân.

4.1.1. Natura2000

De natuurgebieden in Nederland die deel uitmaken van het netwerk van Natura2000 ontleen hun bescherming aan op Europees niveau gemaakte afspraken. De gebiedsbeschermingswetgeving voor de Natura2000-gebieden maakte tot voor kort deel uit van de Natuurbeschermingswet 1998. Per 1 januari 2017 is deze wetgeving onveranderd in de nieuwe Wnb overgenomen. De Natura2000-gebieden gelden als Speciale Beschermingszones (SBZ's), die zijn aangewezen op grond van de Europese Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijn-gebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura2000 gebied plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van het gebied hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat het gebied wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd.

Als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken naar de provincies is de provincie in de nieuwe Wnb bevoegd gezag voor vrijwel alle Natura2000-gebieden. Een uitzondering daarop zijn gebieden van grote omvang die deel uitmaken van meerdere provincies en waarvoor een samenhangend beleid is opgesteld. Het gaat dan onder meer om grote open wateren, zoals de Waddenzee en de Noordzee. Het Rijk is voor deze gebieden bevoegd gezag voor zover het de gedeelten betreft die kunnen worden beschouwd als open water. Wat betreft de toekenning van een Omgevingsvergunning voor de uitvoering van projecten die Natura2000-gerelateerd zijn, gelden de gemeenten als loket. De provincie heeft echter een beoordelende taak, en kan voor projecten waarbij significant negatieve effecten met zekerheid zijn uit te sluiten een "verklaring van geen bedenkingen" afgeven. Een dergelijk oordeel is echter pas mogelijk als de effecten van de uitvoering van projecten zijn geanalyseerd in een zogenaamde "voortoets". Indien uit een voortoets blijkt dat significant negatieve effecten niet met zekerheid uitgesloten zijn, dient een vergunning voor de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie. Er dient dan een Passende beoordeling voor het project te worden opgesteld, waarin de aard van de significant negatieve effecten verder wordt uitgewerkt en wordt geanalyseerd of deze effecten door middel van mitigerende maatregelen of compensatie kunnen worden voorkomen.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) maakt deel uit van de Natura2000-regelgeving. De PAS is bedoeld om de negatieve effecten van stikstofdepositie uit de atmosfeer tegen te gaan. Voor projecten die

binnen of in de omgeving van Natura2000-gebieden worden uitgevoerd is het verplicht de uitstoot van stikstof te berekenen die tijdens de uitvoering van de werkzaamheden of structureel na voltooiing van het project ontstaan. De berekening kan worden gemaakt door middel van het digitaal toegankelijke programma Aeries. Voor de hoeveelheid uitstoot is een benedengrens vastgesteld, de grenswaarde. Indien voor een project een hoeveelheid uitstoot beneden deze grenswaarde, wordt deze beschouwd als niet schadelijk, en is het niet nodig voor de uitvoering of realisatie van het project met de PAS-regeling rekening te houden. In de PAS-regeling is ook een bovengrens aangegeven. Indien meer stikstof wordt geproduceerd dan deze bovengrens geldt dit als schadelijk en geldt voor het project een vergunningplicht. Voor projecten die een hoeveelheid uitstoot veroorzaken tussen beide grenzen in geldt dat de hoeveelheid uitstoot wordt meegenomen in een boekhouding. Er is een maximale hoeveelheid extra stikstofuitstoot mogelijk, waarvan ieder project dat meer stikstofuitstoot oplevert dan de grenswaarde een deel van gebruikt. Als na de uitvoering van een aantal projecten de beschikbare ruimte is opgebruikt, is geen ruimte meer beschikbaar en geldt extra uitstoot van nieuwe projecten als schadelijk en dus vergunningplichtig.

4.1.2. Soortbescherming in de WNb

De nationale bescherming van soorten werd tot voor kort geregeld door de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe WNb. Daarmee zijn ook enkele wijzigingen doorgevoerd. De belangrijkste wijziging betreft de verplaatsing van het bevoegd gezag van het Rijk naar de provincies. Een andere wijziging betreft de lijst van beschermde soorten. In de Flora- en faunawet was sprake van drie verschillende beschermingsregimes. Dit onderscheid is in de WNb vervallen. Wel maakt de wet onderscheid in soorten die beschermd zijn op basis van internationale afspraken en soorten die alleen op nationaal niveau beschermd zijn (de nationale soorten). De bescherming van soorten van internationale betekenis komt overeen met die van de “strikt beschermde soorten”, als onderdeel van de oude Flora- en faunawet. Wat deze strikt beschermde soorten betreft zijn er in de nieuwe wet geen veranderingen opgetreden.

Het onderscheid tussen “matig beschermde soorten” en “licht beschermde soorten” uit de Flora- en faunawet is in de WNb komen te vervallen. In de WNb geldt voor alle in Nederland voorkomende soorten de zorgplicht. Dit betekent dat bij de uitvoering van plannen of projecten verslechtering van de “staat van instandhouding” van de soorten niet is toegestaan. In de oude Flora- en faunawet was een lijst opgenomen van in Nederland algemene soorten met een “algemeen goede staat van instandhouding in Nederland”. Voor deze lijst gold vrijstelling van de wet als in de algemeen goede staat van instandhouding geen verandering zou optreden. Nu dit onderscheid is opgeheven geldt vanuit de WNb nu ook voor deze soorten de zorgplicht. Vrijstelling wordt vanuit de WNb niet meer gegeven. Echter met het verplaatsen van het bevoegd gezag naar de provincies is het verlenen van vrijstelling waar het algemene soorten betreft nu provinciaal beleid geworden. De provincies hebben daarom in aparte beleidsnotities vrijstellingslijsten opgenomen voor soorten waarvoor op provinciaal niveau vrijstelling mogelijk is. Deze vrijstellingslijsten kunnen per provincie verschillen. De lijst van de provincie Fryslân als bijlage 1 in de Beleidsregels Wet Natuurbescherming van de Provincie Fryslân 2017 bevat een aantal algemene soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor vrijstelling mogelijk is. Daarnaast is een bijlage 2 opgenomen met enkele soorten waarvoor vrijstelling geldt ingeval van overlast. Ook zijn beleidsregels opgesteld over beheer van ganzenpopulaties en betreffende de steenmarter.

Bijlage 1. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Zoogdieren	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Bunzing	Mustela putorius
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Egel	Erinaceus europaeus
Haas	Lepus europaeus
Hermelijn	Mustela erminea
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus

Veldmuis	Microtus arvalis
Wezel	Mustela nivalis
Woelrat	Arvicola terrestris

Amfibieën	
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda.

Bijlage 2. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Roek	Corvus frugilegus ssp frugilegus
Kokmeeuw	Larus ridibundus
Zilvermeeuw	Larus argentatus ssp argentatus
Woelrat	Arvicola terrestris
Aardmuis	Microtus agrestis
Dwergmuis	Micromys minutus
Veldmuis	Microtus arvalis

Voor alle andere soorten geldt in de WNb een zogenaamde actieve beschermingsplicht gedefinieerd als zorgplicht, waarvoor de “staat van instandhouding” van de populaties centraal staat. Daarnaast geldt voor een aantal in de WNb apart genoemde soorten een passieve beschermingsplicht. In deze beleidsregel worden de individuen van de opgenomen soorten beschermd tegen schadelijke activiteiten (plukken, het vangen van vlinders etc.). Ten opzichte van de oude Flora- en faunawet zijn veranderingen doorgevoerd, waardoor een groot aantal vaatplanten de beschermde status is kwijtgeraakt. Daarentegen zijn aan de lijst enkele soorten dagvlinders toegevoegd, waaraan voorheen geen beschermde status is toegekend. De lijst van soorten met jaarrond beschermde nesten uit de oude Flora- en faunawet is ook in de WNb overgenomen.

De nesten van de volgende vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd:

Boomvalk
 Buizerd
 Gierzwaluw
 Grote gele kwikstaart
 Havik
 Huismus
 Kerkuil
 Oehoe
 Ooievaar
 Ransuil
 Roek
 Slechtvalk
 Sperwer
 Steenuil
 Wespindief
 Zwarte wouw.

4.2. Overige relevante wetgeving.

4.2.1. NNN: Natuur Netwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

Het Natuur Netwerk Nederland (voorheen EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van ‘redenen van groot openbaar belang’. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te

motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (*Streekplan Fryslân* 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Verordening Romte Fryslân

Op 25 juni 2014 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân/werkwijze RO 2014 vastgesteld (Provincie Friesland, 2015). De provincie stelt hierin o.a. vast welke gebieden deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en hoe deze beschermd worden. Deze hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Dit netwerk vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS bestaat uit kerngebieden (grote aaneengesloten natuurgebieden met een hoge kwaliteit) natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. Planologisch heeft de EHS een extra beschermde status. Sinds 2014 wordt de EHS Natuur Netwerk Nederland genoemd (NNN). Deze titel wordt in dit rapport verder gebruikt.

De bescherming van het NNN is vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân (31 juli 2014 (Provincie Friesland, 2015)). Hierin is onder meer vastgelegd:

- Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden binnen het NNN dient een passende bestemming te hebben met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.
- Het plan maakt geen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden, of tot significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNN.
- Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij het NNN kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

Hiervan kan worden afgeweken wanneer sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn en schade door mitigerende maatregelen zoveel wordt beperkt als redelijkerwijs mogelijk is. Resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in termen van areaal, kwaliteit en samenhang. Daarnaast kan een ruimtelijk plan onderling samenhangende activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken die mede tot doel hebben de kwaliteit of kwantiteit van het NNN op gebiedsniveau te verbeteren, indien per saldo sprake is van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de oppervlakte van het NNN gelijk blijft of toeneemt. In de plantoelichting dient daartoe een verantwoording opgenomen te worden over de aard, omvang, locaties en het tijdvak van realisatie van de verbetering van de natuurwaarden. Ook dient de wijze waarop tenuitvoerlegging van de daartoe benodigde maatregelen en ingrepen plaatsvindt feitelijk en planologisch gewaarborgd te worden.

Een ruimtelijk plan dat nieuwe activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maakt nabij het NNN, die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden daarvan kan doorgang vinden mits er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn, schade door mitigerende maatregelen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is wordt beperkt en resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.

4.2.2. Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (PKB) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De PKB is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het PKB-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het PKB-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzeekust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de PKB onder meer: De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd. Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn – wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het PKB-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:

Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

4.3. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing op het plangebied?

4.3.1. *Wet Natuurbescherming en Natura2000 gebieden.*

Op Terschelling is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de *Wet Natuurbescherming*, namelijk:

- Duinen Terschelling
- Noordzeekustzone
- Waddenzee.

Het plangebied, dat wil zeggen het perceel ten oosten van Grientebos, Formerum - Terschelling, ligt niet binnen de grenzen van een Natura2000-gebied .

Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* betreft het duingebied dat op 223 meter ten noorden van het plangebied ligt. Het plangebied grenst niet direct aan het Natura2000-gebied, maar ligt op ruime afstand ervan.

Natura2000-gebied *Waddenzee* heeft betrekking op het gebied van de Waddenzee ten zuiden van de waddendijk. De grens met het Natura2000-gebied ligt op 1356 meter ten zuiden van het plangebied. Het plangebied grenst derhalve niet aan dit Natura2000-gebied, maar ligt op ruime afstand ervan.

Het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* ligt op een afstand van meer dan 1918 meter van het plangebied. Het betreft hier het Terschellinger Noordzeestrand en het aangrenzende zeegebied.

De uitvoering van het plan blijft beperkt tot het perceel. De afstand van het plangebied tot de Natura2000-gebieden is dermate groot, dat enig effect van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen ervan op basis van de grote afstand is uitgesloten. Zie voor een verdere uitwerking hoofdstuk 6.

4.3.2. *Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, thans NatuurNetwerk Nederland (NNN).*

De begrenzings die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur komen op Terschelling grotendeels overeen met die van de Natuurbeschermingswet 1998. De Natura2000-gebieden maken deel uit van het Netwerk. Daarnaast zijn ook de agrarische gronden in de polder van Terschelling deel van het Netwerk, als zijnde NNN - Beheersgebied. Het plangebied betreft het perceel ten oosten van Grientebos te Formerum en is deel is van het NNN- Beheersgebied. Voor de direct aan het perceel grenzende, agrarische percelen geldt dat ook. Kampeerterrein Grientebos zelf is geen onderdeel van de NNN.

4.3.3. *PKB-Waddenzee III.*

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

4.3.4. *Soortenbescherming in de Wet Natuurbescherming.*

De soortenbescherming werd tot voor kort geregeld in de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de Wet Natuurbescherming. Ten opzichte van de oude wet zijn wijzigingen doorgevoerd. Voor alle binnen of in de omgeving van het plangebied voorkomende soorten geldt de zorgplicht. Dit betekent dat de uitvoering van het plan niet tot verslechtering mag leiden van de "staat van instandhouding van de soort". Voor soorten die beschermd zijn op basis van internationale verdragen geldt binnen het plangebied een strikte bescherming. De soortenlijst komt overeen met die van de "strikt beschermde soorten" van de oude Flora- en faunawet. De zorgplicht geldt echter tevens voor de andere voorkomende, nationaal beschermde soorten. Voor algemene soorten is vrijstelling mogelijk. Het gaat dan om soorten met een "algemeen gunstige staat van instandhouding in Nederland". Vrijstelling geldt als de uitvoering van het plan geen hierin geen verandering teweeg brengt. De vrijstellingslijst is in december 2016 door de provincie Fryslân vastgesteld (*Provincie Fryslân, 2016a en 2016b*). Het soortenbeschermingsaspect in de Wet natuurbescherming is niet gekoppeld aan Natura2000 en is derhalve ook buiten Natura2000-gebieden van toepassing.

4.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

Habitattypen.

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp</i> en andere zoutminnende soorten.
H1320	Slijkgrasvegetaties.
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .
H2150	Duinen met <i>Calluna vulgaris</i>
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).

Habitatrichtlijn-soorten.

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogelrichtlijn-soorten.

Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

4.4. Instandhoudingsdoelen Natura2000- gebied *Waddenzee*.

Natura2000-gebied Waddenzee is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied).
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)
H1320	Slijkgrasvelden
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)
H2110	Embryonale duinen
H2120	Witte duinen
H2130B	* Grijze duinen (kalkarm)
H2160	Duindoornstruwelen
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende habitatsorten:

H1095	Zeeprik
H1099	Rivierprik
H1103	Fint
H1364	Grijze zeehond
H1365	Gewone zeehond

Broedvogelsoorten:

A034	Lepelaar
A063	Eider
A081	Bruine kiekendief
A082	Blauwe kiekendief
A132	Kluut
A137	Bontbekplevier
A138	Strandplevier
A183	Kleine mantelmeeuw
A191	Grote stern
A193	Visdief
A194	Noordse stern
A195	Dwergstern
A222	Velduil

Niet broedvogelsoorten:

A005	Fuut
A017	Aalscholver
A034	Lepelaar
A037	Kleine zwaan
A039	Toendrarietgans
A043	Grauwe gans
A045	Brandgans
A046	Rotgans
A048	Bergeend
A050	Smient
A051	Krakeend
A052	Wintertaling
A053	Wilde eend
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A062	Toppereend
A063	Eider
A067	Brilduiker
A069	Middelste zaagbek
A070	Grote zaagbek
A103	Slechtvalk
A130	Scholekster
A132	Kluut
A137	Bontbekplevier
A140	Goudplevier
A141	Zilverplevier
A142	Kievit
A143	Kanoet
A144	Drieteenstrandloper
A147	Krombekstrandloper
A149	Bonte strandloper
A156	Grutto
A157	Rosse grutto
A160	Wulp

A161	Zwarte ruiter
A162	Tureluur
A164	Groenpootruiter
A169	Steenloper
A197	Zwarte stern

5. De natuurwaarden van het plangebied en de directe omgeving.

5.1. Vegetatie.

Kavel 2736 – het agrarische perceel ten oosten van Grientebos.

Het plangebied is in juni 2014 onderzocht op het voorkomen van bijzondere plantensoorten. Daarbij is komen vast te staan dat het plangebied geen bijzondere betekenis heeft voor planten. Er komen geen door de Wet Natuurbescherming beschermde soorten voor, evenmin als soorten van de Rode Lijst. De vegetatie van het grasland kan worden beschouwd als een bloemrijke, betrekkelijk natuurlijke variant van de Raaigrasweide, het *Lolio – Potentillion*, op matig voedselrijke grond. Er is in recente tijd geen intensief agrarisch beheer uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor de omliggende percelen.

De vegetatie in de sloot langs de oostzijde van het perceel bestaat deels dicht uit hoge oeverplanten. Er komen geen waardevolle of kwetsbare soorten voor.

Overige waarden.

De duinen van Terschelling en de Terschellinger polder zijn bekend om hun hoge botanische diversiteit. Er komen tal van beschermde soorten voor. De uitvoering van het plan blijft echter beperkt tot het plangebied, kavel 2736, en heeft geen invloed op de botanische waarden van de omgeving. Het is derhalve niet nodig verder op de botanische waarden buiten het plangebied in te gaan.

5.2. Vogels

Kavel 2736, Formerum – Terschelling.

Het plangebied is in juni 2014 en in 2017 geïnventariseerd op het voorkomen van broedvogels. Daarbij is het volgende geconstateerd:

- Er komen op het perceel geen broedvogels voor.
- Het perceel maakt deel uit van een klein open gebied met agrarische percelen, dat grotendeels omringd is door bebouwing en elzensingels. Er is maar een beperkte aansluiting op het open poldergebied. Binnen dit complex van graslanden komen geen weidevogels tot broeden.
- De maatregelen voor inrichting van het perceel blijven tot het perceel beperkt, en hebben geen invloed op struweelbroedende vogels op kampeerterrein Grientebos of op struweelbroedende vogelsoorten elders in de omgeving van het plangebied.
- Er zijn geen nesten aanwezig van jaarrond beschermde soorten.
- Er komen rondom of op het perceel geen grote houtopstanden voor die voor vogels van betekenis zijn.
- Voor het overige heeft het plangebied geen betekenis voor broedvogels.
- Het plangebied heeft geen bijzondere betekenis voor trekvogels of overwinterende soorten.

Overige waarden.

De Terschellinger polder is van grote waarde als broedgebied voor een aantal soorten weide- en watervogels. Het gaat voornamelijk om Kievit, grutto, tureluur, scholekster, kluut, visdief, kokmeeuw, gele kwikstaart, veldleeuwerik, graspieper, krakeend, wilde eend, kuifeend, slobbeend en zomertaling. De broedvogels mijden de agrarische graslanden die te dicht bij de bebouwde kom liggen. Op de agrarische graslanden in de directe omgeving van het plangebied wordt door de genoemde soorten niet gebroed.

De uitvoering van het plan blijft beperkt tot het plangebied. Effecten van de uitvoering van het plan op broedvogels op grotere afstand van het plangebied is uitgesloten. Het is verder niet nodig in te gaan op de waarde van Terschelling als broedgebied, doortrekgebied of overwinteringsgebied van vogels, daar er geen relatie is met het hier beoordeelde plan.

5.3. Reptielen, amfibieën, vissen.

Binnen een afstand van 250 meter van het plangebied komen geen populaties voor van reptielen, amfibieën of vissen.

5.4. Ongewervelden

Binnen een afstand van 250 meter van het plangebied komen geen populaties voor van ongewervelden.

Er komen geen populaties voor van duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder en zilveren maan, dagvlindersoorten die in de nieuwe Wet Natuurbescherming per 1 januari 2017 een beschermde status hebben gekregen.

5.5. Zoogdieren.

De in en in de omgeving van het plangebied voorkomende soorten zoogdieren zijn konijn, haas, egel, bosmuis, huismuis, bosspitsmuis, dwergspitsmuis, dwergmuis en rosse woelmuis.

Vleermuizen.

In het plangebied en de omgeving komen geen populaties voor van soorten vleermuizen. Op het perceel komen geen locaties voor die kunnen worden gebruikt als kraamkolonie of overwinteringsplek. Er zijn daarvoor geen gebouwen of houtopstanden aanwezig. Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd door de Wet Natuurbescherming.

6. Effectanalyse. De effecten van de uitvoering van het plan op de beschermde natuurwaarden.

6.1. Natura2000.

6.1.1. Overwegingen.

In hoofdstuk 4.2. is al aangegeven dat het plangebied niet ligt binnen een van de Natura2000-gebieden op Terschelling. De afstand van het plangebied tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*, ten noorden van het plangebied, bedraagt 223 meter. De afstand van het plangebied tot Natura2000-gebied *Waddenzee*, ten zuiden van het plangebied, bedraagt 1356 meter. De afstand tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* bedraagt 1918 meter.

De plannen worden volledig uitgevoerd binnen de grenzen van de kavel 2736 ten oosten van Griendebos. Om de plannen te kunnen uitvoeren wordt gebruik gemaakt van de openbare wegen van Terschelling, waarvan ook de Duinweg, de toegangsweg tot het perceel, deel uitmaakt. Het is daarbij niet nodig de Natura2000-gebieden dichter dan de hierboven genoemde afstanden te benaderen.

De conclusie is dan ook dat er bij de uitvoering van het plan geen sprake is van externe werking naar de Natura2000-gebieden toe, zodanig dat significant negatieve effecten ontstaan voor de instandhoudingsdoelen van de gebieden. Evenmin zullen significant negatieve effecten ontstaan als gevolg van het gebruik van het plangebied na voltooiing van het plan.

Een vraag is wel of het gebruik van het plangebied als toeristisch onderkomen na voltooiing kan leiden tot een dermate grote toename van de toeristische druk binnen Natura2000-gebied, dat significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten. Benadrukt moet daarbij worden dat de uitbreiding van Griendebos in oppervlak naar kavel 2736, aansluit bij het gemeentelijk beleid, dat kwaliteitsverbetering beoogd, maar geen grote uitbreiding van het aantal te verhuren bedden. In de oude situatie was sprake van verhuur gedurende 6 maanden, met een aantal van 52 personen per nacht (p.p.n.). In die nieuwe situatie zal sprake zijn van 68 p.p.n. gedurende het hele jaar. Planologisch is er met de uitbreiding ruimte voor 20 lodges, met 80 p.p.n. gedurende het hele jaar. Ten opzichte van hetgeen planologisch mogelijk is wordt de volledige ruimte derhalve niet benut.

Het belangrijkste verschil tussen de oude en de nieuwe situatie is de mogelijkheid de lodges ook in de winterperiode te verhuren. In de zomerperiode zal het aantal aanwezige toeristen slechts beperkt toenemen ten opzichte van de oude situatie; in de winterperiode is dit echter aanmerkelijk meer. Aangegeven is dat er tussen het plangebied en het meest dichtbijzijnde Natura2000-gebied een afstand ligt van 224 meter. Het plangebied grenst niet direct aan het Natura2000-gebied. De toename van het aantal toeristen zal er ongetwijfeld toe leiden dat het aantal bezoekers aan de Natura2000-gebieden iets zal stijgen. Echter doordat de toeristen niet tegelijkertijd het Natura2000-gebied zullen bezoeken, en bovendien niet op dezelfde plaats, is nergens sprake van een dermate hoge toename van de betredingsdruk dat daardoor significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen zullen optreden. Het terrein dat vanuit het plangebied het eerste en het meest frequent bezocht gaat worden is het Formerumbos, als onderdeel van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Dit bos zal vrijwel uitsluitend worden betreden op opengestelde paden, en is daar niet kwetsbaar voor een geringe toename van de toeristische druk. Daarbij is het naaldbos geen instandhoudingsdoel van het Natura2000-gebied. De conclusie is dan ook dat de toename van het aantal toeristen op Griendebos in de zomer en in de winterperiode niet zal leiden tot een zodanige toename van de toeristische druk binnen Natura2000-gebied, dat daardoor significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen ontstaan. Significant negatieve effecten zijn in dit opzicht uitgesloten.

6.1.2. Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*, Habitattypen.

De vegetatie van het duingebied 223 meter noordelijk van het plangebied wordt beschouwd als behorend tot de volgende habitattypen:

- H2120 – Witte duinen
- H2130B – Grijs duinen (ontkalkt)
- H2140B- Duinen met kraaiheide (droog)
- H2150 – Duinen met struikhei
- H2170 - Kruipligstruweel
- H2180A – Atlantische duinbossen (droog).

Overige habitattypen komen binnen een afstand van 0,5 kilometer van het plangebied niet voor.

Effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen – Terschelling* moeten wat betreft de typen worden beoordeeld met betrekking tot mogelijk significant negatieve effecten op oppervlak en kwaliteit van de hier aangegeven habitattypen. De overige typen komen op een dermate grote afstand van het plangebied voor, dat een significant negatief effect op voorhand kan worden uitgesloten.

6.1.3. Natura2000-gebied *Duinen – Terschelling*, Habitatrichtlijn soorten.

De soorten die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen – Terschelling* zijn de Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) en de Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*). De Groenknolorchis komt op Terschelling voornamelijk voor op de Noordsvaarder. Daarnaast zijn er enkele kleine groeiplaatsen bekend van de Kroonpolders en de Boschplaat. Groeiplaatsen komen binnen een afstand van 5 kilometer van het plangebied niet voor. Een significant negatief effect van uitvoering van het plan op de Groenknolorchis is uitgesloten.

De enige groeiplaats van de Drijvende waterweegbree op Terschelling is bekend uit het Waterplak, een vochtige vallei in de duinen tussen Midsland aan Zee en West aan Zee, op vele kilometers afstand van het plangebied. De afstand tussen het plangebied en deze groeiplaats is dermate groot dat een effect van de uitvoering van het plan op de populatie van de Drijvende waterweegbree is uitgesloten.

Gesteld kan worden dat binnen een afstand van 0,5 kilometer van het plangebied geen soorten voorkomen die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000- gebied. Significant negatieve effecten op Habitatrichtlijn-soorten zijn uitgesloten.

6.1.4. Vogelrichtlijn.

De volgende soorten van de Vogelrichtlijn maken deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen – Terschelling*:

Broedvogels:

- Bruine kiekendief
- Blauwe kiekendief
- Porseleinhoen
- Rietzanger
- Tapuit
- Paapje
- Velduil
- Dodaars
- Dwergstern
- Bontbekplevier
- Strandplevier

Op de Landerumerheide, binnen een afstand van 250 meter van het plangebied, wordt jaarlijks door de tapuit gebroed (3 tot 5 paar). Een effectanalyse aangaande mogelijke effecten van de uitvoering van het plan op de broedmogelijkheden van de tapuit is in dit rapport opgenomen. Geen van de overige genoemde soorten broedt binnen een afstand van 0,5 kilometer van het plangebied. Een significant negatief effect van de uitvoering van het plan op deze Vogelrichtlijn-soorten is uitgesloten.

6.1.5. De instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen –Terschelling* en de Wet Natuurbescherming.

Een belangrijke vraag is of en in hoeverre de uitvoering van het plan leidt tot onaanvaardbare significant negatieve effecten op een van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen Terschelling*. Indien dergelijke effecten optreden is de uitvoering van het plan in beginsel strijdig met de Wet Natuurbescherming, en is sprake van vergunningplicht. Ook kan worden overwogen of negatieve effecten kunnen worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen.

Mede met inachtneming van het bovenstaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

- Het plangebied maakt geen deel uit van Natura2000- gebied *Duinen – Terschelling*.
- Voor de uitvoering van het plan wordt het Natura2000-gebied niet dichterbenederd dan over een afstand van 223 meter. Deze afstand is dermate groot dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied op basis van de grote afstand zijn uitgesloten.
- Er is geen sprake van significant negatieve effecten als gevolg van externe werking naar het Natura2000-gebied toe. Dit geldt zowel voor de inrichtingsactiviteiten tijdens de uitvoering van het plan, als voor het gebruik van de lodges na voltooiing van de bouw.
- Er is geen sprake van significant negatieve effecten op de hierboven aangegeven Habitattypen.
- Habitatrichtlijn-soorten komen op korte afstand van het plangebied niet voor. Significant negatieve effecten voor deze soorten zijn uitgesloten.
- De afstand tussen het plangebied en de broedlocaties van de tapuit is dermate groot dat significant negatieve effecten van de uitvoering van het plan op de broedmogelijkheden zijn uitgesloten.
- Omdat andere Vogelrichtlijn-soorten in de omgeving van het plangebied niet voorkomen, zijn significant negatieve effecten van uitvoering van het plan op de Vogelrichtlijn-soorten in het geheel uitgesloten.
- Er is geen sprake van een structurele toename van de stikstofuitstoot, daar de lodges volledig duurzaam zijn en geen uitstoot leveren. Er is in dit opzicht evenmin sprake van significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen.
- De stikstofuitstoot die ontstaat tijdens het transport van de lodges en de plaatsing op het terrein, of als gevolg van andere inrichtingsmaatregelen, is tijdelijk en dermate gering dat deze ruimschoots onder de drempelwaarde van de PAS-regeling blijft. Er is in dit opzicht geen sprake van strijdigheid met de PAS-regeling en evenmin geldt een meldingsplicht.
- Er is geen sprake van cumulatie van effecten in relatie tot andere in de omgeving uit te voeren projecten.

Aangaande de mogelijke effecten binnen het Natura2000-gebied per verstoringssitem is het volgende van belang.

- De uitvoering van het plan leidt niet tot oppervlakverlies van Natura2000-gebied.
- Er is geen sprake van versnippering van leefgebied.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot toename van bodemverzuring, vermesting, verzoeting, verzilting, bodemverontreiniging, of vernatting van de bodem.
- De uitvoering van het plan heeft geen blijvend veranderende invloed op de hydrologie van de bodem binnen Natura2000-gebied.
- De uitvoering van het plan heeft geen effect op de bodemsamenstelling binnen Natura2000-gebied
- Verstoring door geluid binnen het plangebied heeft geen invloed op de kwaliteit van de habitattypen binnen het Natura2000-gebied.
- Het bijlichten van het plangebied tijdens de inrichtingsactiviteiten is een tijdelijk aspect, waarvan de effecten niet uitstralen naar het Natura2000-gebied. Er is geen sprake van kwaliteitsverlies voor de habitattypen.
- Het is niet duidelijk of na de inrichting van het plangebied veranderingen worden aangebracht in de buitenverlichting van het complex. Echter de effecten daarvan blijven beperkt tot de locatie. Er is geen negatief effect binnen het Natura2000-gebied.
- Verstoring door bodemtrilling zal niet ontstaan daar geen sprake zal zijn van bodembewerking. I.i.g. leiden bodemtrillingen niet tot kwaliteitsverlies van de habitattypen binnen het Natura2000-gebied.
- Optische verstoring en verstoring door mechanische effecten blijven uit.
- Er is geen sprake van bewuste ingrepen in populaties van soorten.

Samengevat wordt hier de conclusie getrokken dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de soorten van de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied als gevolg van de uitvoering van het plan. Dit geldt zowel voor de inrichtingsactiviteiten als voor het gebruik van de lodges na voltooiing van de inrichting. Omdat significant negatieve effecten zijn uitgesloten, geldt er betreffende Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geen vergunningplicht in relatie tot de Wet Natuurbescherming.

6.1.6. Natura2000-gebied *Waddenzee*, Habitattypen.

De grens met Natura2000-gebied *Waddenzee* ligt langs de dijkten van de waddendijk, op 1356 meter zuidelijk van het plangebied.

De slik- en zandplaten ten zuiden van de dijk worden gerekend tot habitatype:

- H1140A – Slik- en zandplaten, *Waddenzee*

Daarnaast komen op kleine schaal kwelderrestanten voor, waaraan zijn toegekend:

- H1330A – Atlantische schorren (buitendijks) (Stryperkwelder)
- H1310A – Zilte pioniervegetaties met zeekraal

Overige habitattypen komen binnen een afstand van 2 kilometer van het plangebied niet voor.

Effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Waddenzee* moeten wat betreft de typen worden beoordeeld met betrekking tot mogelijk significant negatieve effecten op oppervlak en kwaliteit van de hier aangegeven habitattypen. De overige typen komen op een dermate grote afstand van het plangebied voor, dat een significant negatief effect op voorhand kan worden uitgesloten.

6.1.7. Natura2000-gebied *Waddenzee*, Habitatrichtlijn soorten.

De soorten die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Waddenzee* zijn *gewone zeehond*, *grijze zeehond* en enkele zeldzame vissoorten. Het plan heeft geen enkele relatie met soorten uit het zilte milieu van de *Waddenzee*, daar ze in het deel van de *Waddenzee* onder de dijk bij Formerum niet voorkomen. Een effect van de uitvoering van het plan op de populaties van deze soorten is uitgesloten.

6.1.8. Vogelrichtlijn.

De volgende broedvogelsoorten van de Vogelrichtlijn maken deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Waddenzee*:

A034	Lepelaar
A063	Eider
A081	Bruine kiekendief
A082	Blauwe kiekendief
A132	Kluut
A137	Bontbekplevier
A138	Strandplevier
A183	Kleine mantelmeeuw
A191	Grote stern
A193	Visdief
A194	Noordse stern
A195	Dwergstern
A222	Velduil

Binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Waddenzee* onder de waddendijk bij Formerum en Landerum wordt door geen enkele vogelsoort gebroed, daar geschikte broedgelegenheid er ontbreekt. Wel wordt in de Terschellinger polder lokaal gebroed door kluut en visdief. Beide soorten broeden ook aan de binnenzijde van de dijk bij Formerum en Landerum op meer dan 900 meter van het plangebied. Het broeden van de beide soorten in de polder is aan het waddengebied gerelateerd (foerageergebied). Geen van de overige soorten broedt binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied. Een negatief effect op deze overige broedvogels bij uitvoering van het plan is uitgesloten.

Een groot aantal soorten trekvogels van het waddengebied maakt deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Waddenzee*. Van belang is dat de vogels beschermd zijn als zij tijdens hoog water op zogenaamde hoogwatervluchtplaatsen aanwezig zijn. Dergelijke hoogwatervluchtplaatsen bevinden zich in de Terschellinger polder langs de waddendijk op minimaal 900 meter van het plangebied.

De Terschellinger polder is een belangrijk foerageer- en overwinteringsgebied voor ganzen, waaronder de rotgans.

6.1.9. De instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Waddenzee* en de Wet Natuurbescherming.

Een belangrijke vraag is of en in hoeverre de uitvoering van het plan leidt tot onaanvaardbare significant negatieve effecten op een van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Waddenzee*. Indien dergelijke effecten optreden is de uitvoering van het plan in beginsel strijdig met de Wet Natuurbescherming, en is sprake van vergunningplicht. Ook kan worden overwogen of negatieve effecten kunnen worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen.

Mede met inachtneming van het bovenstaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

- Het plangebied ligt op meer dan 1300 meter van de grens van Natura2000-gebied *Waddenzee*.
- De effecten van de uitvoering van het plan en van het gebruik van de lodges na de voltooiing van het plan blijven beperkt tot kavel 2736 te Formerum. Er is geen sprake van externe werking van het plan naar het Natura2000-gebied toe, met significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg.
- Tijdens de uitvoering van het plan wordt gebruik gemaakt van de openbare wegen van Terschelling, waarvan de Duinweg deel uitmaakt. De grens met Natura2000-gebied *Waddenzee* wordt niet dichterbij dan op een afstand van 1300 meter benaderd.
- De afstand van het plangebied tot terreinen met de aangegeven habitattypen H1140A, H1330A en H1310A, is dermate groot dat een significant negatief effect van de uitvoering van het plan op het habitatype op voorhand is uitgesloten.
- Een significant negatief effect op de Habitatrichtlijn-soorten is uitgesloten daar ze binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied niet voorkomen.
- Een significant negatief effect op de Vogelrichtlijn-broedvogels en de Vogelrichtlijn- niet-broedvogels is uitgesloten daar geen sprake is van externe werking vanuit het plangebied naar de omgeving en de afstand van het plangebied tot de broedlocaties van visdief en kluut, en tot de hoogwatervluchtplaatsen meer dan 900 meter bedraagt. Ook zal de uitvoering van het plan geen negatieve gevolgen hebben voor het foerageer- en overwinteringsgebied van ganzen.
- Er is geen sprake van een structurele toename van de stikstofuitstoot, daar de lodges volledig duurzaam zijn en geen uitstoot leveren. Er is in dit opzicht evenmin sprake van significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen.
- De stikstofuitstoot die ontstaat tijdens het transport van de lodges en de plaatsing op het terrein, of als gevolg van andere inrichtingsmaatregelen, is tijdelijk en dermate gering dat deze ruimschoots onder de drempelwaarde van de PAS-regeling blijft. Er is in dit opzicht geen sprake van strijdigheid met de PAS-regeling. Er geldt geen meldingsplicht.
- Er is geen sprake van cumulatie van effecten in relatie tot andere in de omgeving uit te voeren projecten.

Samengevat wordt de conclusie getrokken dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de soorten van de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied en in de omgeving van het plangebied als gevolg van de uitvoering van het plan. Er geldt dus met betrekking tot Natura2000-gebied *Waddenzee* geen vergunningplicht in relatie tot de Wet Natuurbescherming.

6.1.10. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De afstand van het plangebied tot de grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, het Terschellinger Noordzeestrand en aangrenzend zeegebied, bedraagt meer dan 1,9 kilometer. Op basis van deze grote afstand zijn negatieve effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied op voorhand uitgesloten. Er geldt dus met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* geen vergunningplicht in relatie tot de Wet Natuurbescherming. Het is niet nodig de effectanalyse m.b.t. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* verder uit te werken.

6.1.11. Passende beoordeling en vergunningplicht.

Bovenstaand wordt met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geconcludeerd dat de uitvoering van het plan niet leidt tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Met betrekking tot Natura2000-gebied *Waddenzee* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* geldt dezelfde conclusie. De voortoets toont daarmee aan dat geen sprake is van strijdigheid met de Wet Natuurbescherming. De aanvraag van een vergunning en het opstellen van een *passende beoordeling* is derhalve niet nodig.

6.1.12. Programmatische Aanpak Stikstof.

Duinvegetaties zijn gevoelig voor stikstof. Met name in vegetaties van de zogenaamde “grijze duinen” kan een te hoog stikstofgehalte in de bodem leiden tot vergrassing en struweelvorming, waardoor de natuurlijke samenstelling van de vegetatie verandert en de biodiversiteit sterk achteruitgaat. Een aanzienlijk deel van de hoeveelheid stikstof die jaarlijks in de duinen belandt, komt daar terecht via zogenaamde atmosferische depositie. In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof is voor de duinen van Terschelling een analyse gemaakt van de hoeveelheid stikstofdepositie en zijn mitigerende maatregelen opgesteld om de negatieve effecten ervan te kunnen beperken. De analyse maakt deel uit van het Beheerplan Natura2000 en is derhalve een onderdeel van de Natura2000-wetgeving. Het rapport concludeert dat door middel van mitigerende maatregelen de negatieve effecten van stikstof zodanig kunnen worden gecompenseerd dat enige uitbreiding van de stikstofdepositie mogelijk is. Het gaat hierbij op 8 mol/ha/jaar. Een consequentie hiervan is wel dat voor projecten moet worden aangegeven of sprake is van een toename van de stikstofuitstoot, dan wel in welke mate. Indien het om geringe hoeveelheden gaat, minder dan 1 mol/ha/jaar, geldt alleen een meldingsplicht. Bij grotere hoeveelheden mag de gestelde grenswaarde niet worden overschreden. Bij een toename van minder dan 0,5 mol/ha/jaar (de drempelwaarde) bestaat ook geen meldingsplicht.

Het is van belang voor de realisatie van het plan een analyse te maken van de hoeveelheid stikstofemissie die door het plan in de uitvoeringsfase wordt geproduceerd. Dit is uitgevoerd via het publiekstoegankelijke computerprogramma *Aerius Calculator*. Als uit de analyse blijkt dat de hoeveelheid stikstofemissie de grenswaarde (de benedengrens) overstijgt, telt de stikstofemissie mee in de algehele boekhouding van het Natura2000-gebied. Mocht de bestaande ontwikkelruimte inmiddels zijn geclaimd, dan heeft dat tot gevolg dat voor het plan een Wet- Natuurbescherming-procedure gaat gelden. Indien de grenswaarde niet wordt overschreden telt de (geringe) stikstofemissie niet mee in de boekhouding, en is deze verder geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

De berekening middels *Aerius Calculator* levert alleen lege documenten op. Dit betekent dat de toename van de stikstofuitstoot als gevolg van het plan dermate gering is, dat de drempelwaarde van 0,5 mol/ha/jaar niet wordt overschreden. Daarmee zijn significant negatieve effecten op de kwetsbare habitattypen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* uitgesloten. Omdat de berekende waarde van de uitstoot ruim onder de drempelwaarde blijft is geen sprake van een meldingsplicht voor het project bij de Provincie Fryslân.

Het inrichtingsplan betreft de plaatsing van een aantal lodges, waarvan 7 op kavel 2736, die volledig duurzaam zijn. Verwarming geschiedt door middel van warmtepompen, waarbij gebruik van aardgas wordt voorkomen. Ten opzichte van de oude situatie is dan ook sprake van een vermindering van het verbruik van fossiele brandstoffen. Er ontstaat derhalve een nieuwe bron van stikstofuitstoot. Enige stikstof-uitstoot ontstaat tijdelijk door transport en inrichtingswerkzaamheden. De mate van uitstoot is echter dermate gering dat de drempelwaarde niet wordt overschreden. Er is geen sprake van strijdigheid met de uitgangspunten van de PAS-regeling.

6.2. Het soortenbeschermingsaspect in de Wet Natuurbescherming.

De Wet Natuurbescherming beschermt een aantal soorten planten en dieren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen strikt beschermde soorten en overige soorten. Voor een aantal soorten die zijn gemeld op de provinciale vrijstellingslijst geldt vrijstelling indien de plannen geen verandering brengen in de algeheel goede staat van instandhouding van de populaties in Nederland. Ook betreffende het hier getoetste plan is vrijstelling van toepassing. De wetgeving is overal in Nederland van toepassing, dus ook in en in de omgeving van het plangebied.

6.2.1. Strikt beschermde soorten.

Er komen binnen en in de directe omgeving van het plangebied geen strikt beschermde soorten voor.

- **Vleermuizen:** Op de kavel en in de directe omgeving komen geen gebouwen op houtopstanden voor die gebruikt kunnen worden als kraamkolonie of als overwinteringsplek door vleermuizen.
- **Rugstreepad:** Binnen een afstand van 250 meter van het plangebied ontbreken populaties van de rugstreepad.

6.2.2. Overige soorten: Planten.

Binnen het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Evenmin zijn soorten aangetroffen van de Rode Lijst.

6.2.3. Vogels.

Alle soorten broedvogels zijn beschermd door de wet. Binnen het plangebied komen geen broedvogels voor. In de boomsingels in de directe nabijheid van het plangebied wordt alleen door algemene struweelvogels gebroed. De inrichting van de kavel leidt echter niet tot verlies aan broedgelegenheid voor deze soorten in de directe omgeving.

6.2.4. Jaarrond beschermde nesten.

In de wet is een lijst met soorten opgenomen waarvan de nesten en de broedlocaties jaarrond, dus ook buiten het broedseizoen, beschermd zijn. Het plangebied is in juni 2014 en in 2017 geïnventariseerd op het voorkomen van dergelijke nesten (huismus, gierzwaluw, kerkuil). Vastgesteld is dat ze niet voorkomen.

6.2.5. Reptielen en amfibieën.

Geen soorten.

6.2.6. Zoogdieren.

Alle soorten zoogdieren, behoudens de vleermuizen, in en in de omgeving van het plangebied maken deel uit van de lijst met soorten waarvoor vrijstelling geldt, als de uitvoering van het plan geen verandering brengt in de algeheel goede staat van instandhouding van de populaties van de soorten in Nederland.

6.2.7. Ongewervelden.

Er komen in en in de omgeving van het plangebied geen soorten voor die beschermd zijn door de wet. Evenmin komen populaties voor van kommavlinder, duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder en zilveren maan, soorten die in de nieuwe Wet Natuurbescherming een beschermde status hebben gekregen.

6.2.8. Beoordeling strikt beschermde soorten.

Het plan heeft geen negatieve effecten heeft op de strikt beschermde soorten van de Wet Natuurbescherming, daar ze binnen het plangebied en in de omgeving niet voorkomen.

6.2.9. Overige soorten.

- Broedvogels. De uitvoering van het plan leidt niet tot een verlies van broedgelegenheid voor broedvogels. De uitvoering van het plan leidt dan ook niet tot een structurele achteruitgang van de populatie van soorten. Er is dan ook geen sprake van een overtreding van de wet. In dit opzicht wordt tevens voldaan aan de zorgplicht.
- Jaarrond beschermde nesten. Er is geen sprake van schade aan jaarrond beschermde nesten daar ze niet voorkomen.
- Planten. Beschermde plantensoorten komen niet voor.
- Zoogdieren. Voor alle soorten zoogdieren, met uitzondering van de in het plangebied niet voorkomende vleermuizen, geldt vrijstelling van de wet, daar de uitvoering van het plan geen verandering brengt in de algeheel goede staat van instandhouding van de soorten. Vrijstelling geldt derhalve voor alle zoogdieren in het plangebied.
- Reptielen, amfibieën en vissen komen in het plangebied niet voor. Hetzelfde geldt voor ongewervelden

6.2.9. Regelgeving.

- *Zorgplicht*. Met betrekking tot de overige soorten en met betrekking tot de vogels geldt vrijstelling van de wet indien wordt voldaan aan de zorgplicht. Van belang daarbij is dat na uitvoering van het plan in het plangebied ruimte overblijft als broedgebied voor de broedvogels en als leefgebied voor de overige soorten. Hierboven is aangegeven dat negatieve effecten op de populaties van alle soorten zijn uitgesloten. Er wordt aan de zorgplicht voldaan. Het is niet nodig extra mitigerende maatregelen te formuleren.
- *Zorgvuldig handelen*. In het kader van zorgvuldig handelen is het niet toegestaan broedvogels in het broedseizoen te verstoren. Daar op de kavel geen broedvogels voorkomen is het niet nodig extra eisen te stellen in het kader van zorgvuldig handelen.
- *Externe werking*. De uitvoering van het plan heeft geen significant negatieve effecten op de populaties van beschermde soorten buiten het plangebied.
- *Cumulatief effect*. Er wordt in de directe omgeving van het plangebied niet tegelijkertijd uitvoering gegeven aan andere plannen. Er is geen sprake van een cumulatief effect.

6.2.10 Vergunningplicht.

Omdat bij uitvoering van het plan een negatief effect op de populatie van de strikt beschermde soorten zal uitblijven- ze komen niet voor- is de aanvraag van een ontheffing van de wet niet nodig. Ook treden geen negatieve effecten op voor populaties van overige beschermde soorten en voor vogels. Er zal bij de uitvoering van het plan geen sprake zijn van een overtreding van de wet. De aanvraag van een ontheffing van de wet is niet nodig.

6.3. Ecologische Hoofdstructuur, thans NatuurNetwerk Nederland (NNN).

Het plangebied maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland als Beheersgebied. Binnen terreinen die tot het netwerk behoren is het niet zonder meer toegestaan blijvende planologische ingrepen te plegen. Verlies aan oppervlak natuur dient te worden gecompenseerd.

Voor het plangebied geldt dat het wordt ingericht met mobiele lodges die ten allen tijde kunnen worden verwijderd. Voor de plaatsing is geen bouwvergunning nodig. Er is sprake van een toevoeging van een recreatieve functie aan het terrein. Het plangebied kan daarbij zijn status als onderdeel van NNN-gebied behouden. Het is niet nodig compenserende maatregelen te formuleren in het kader van de NNN. Daarmee wordt overigens aangesloten bij het beleid dat op Terschelling gangbaar is bij uitbreiding van recreatieve terreinen t.b.v. kwaliteitsverbetering.

De provincie Fryslân verlangt dat activiteiten binnen NNN-gebied niet leiden tot een blijvende aantasting van het wezenlijke karakter van het landschap. Het landschap betreft open agrarisch grasland op de overgang naar het Terschellinger elzensingellandschap. Door de locatie waar de lodges worden geplaatst te omringen door een brede boomwal, wordt aangesloten bij het elzensingellandschap en worden de natuurwaarden ervan versterkt. Er is dan geen sprake van een aantasting van de wezenlijke waarden.

De kavel maakt deel uit van NNN-Beheersgebied. Daarbij wordt vooral het belang van agrarisch beheergebied als broedgebied voor weidevogels benadrukt. De kavel maakt echter deel uit van een complex van graslanden dat door de ligging grenzend aan het elzensingellandschap en aanwezige bebouwing voor weidevogels niet als broedgebied geschikt is. Door de inrichting van de kavel voor de plaatsing van de lodges gaat derhalve voor weidevogels geen beheersgebied verloren.

Benadrukt moet ook worden dat van de 0,55 hectare, die de kavel groot is, slechts 0,17 hectare wordt ingericht ten behoeve van de lodges. De rest van het terrein blijft ongewijzigd als grasland (0,15 hectare) of wordt ingeplant met bomen (0,23 hectare).

Uit het bovenstaande blijkt dat het niet nodig verlies aan natuur te compenseren, daar geen blijvend verlies aan oppervlak natuur binnen NNN-gebied optreedt, en evenmin sprake is van kwaliteitsverlies. Ook is het niet nodig extra mitigerende maatregelen te formuleren.

7. Conclusies.

Met betrekking tot de **Wet Natuurbescherming** en de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen – Terschelling*, Natura2000-gebied *Waddenzee* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het plangebied valt niet binnen een Natura2000-gebied, en ligt op grote afstand van de grens van de Natura2000-gebieden.
- Er is geen sprake van externe werking van de uitvoering van het plan met significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen binnen Natura2000-gebied.
- Significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zijn uitgesloten.
- Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Waddenzee* zijn uitgesloten.
- Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* zijn uitgesloten.
- De uitvoering van het plan is mogelijk zonder strijdigheid met Natura2000 en de Wet Natuurbescherming. De aanvraag van een vergunning en het opstellen van een passende beoordeling is niet nodig.
- Er is geen sprake van cumulatieve effecten als gevolg van de uitvoering van het plan in relatie tot andere plannen in de omgeving.
- De uitvoering van het plan leidt niet tot een structurele toename van de stikstofuitstoot. Het plan kan worden uitgevoerd zonder overschrijding van de drempelwaarde van de PAS-regeling. Er geldt geen meldingsplicht.

Met betrekking tot het **soortenbeschermingsaspect** wordt het volgende geconcludeerd:

- Er komen binnen het plangebied en in de omgeving ervan geen strikt beschermde soorten voor.
- Er zijn geen negatieve effecten voor broedvogels of voor overige beschermde soorten. Er is geen sprake van strijdigheid met de wet. Er wordt voldaan aan de *zorgplicht*.
- In het kader van *zorgvuldig handelen* wordt extra voorwaarden gesteld.
- Er is geen sprake van *externe werking* of van een *cumulatief effect*.
- Er zijn geen negatieve effecten voor populaties van strikt beschermde soorten. Bij uitvoering van het plan kan worden voldaan aan de voorwaarden van zorgplicht en zorgvuldig handelen. Het plan wordt gerealiseerd zodanig dat het zich voordoen van overtredingen van de wet op voorhand is uitgesloten. De aanvraag van een ontheffing van de wet is om deze reden niet nodig.

Het plangebied maakt deel uit van de **Ecologische Hoofdstructuur**, thans Natuur Netwerk Nederland. Er gaat echter geen oppervlak natuur verloren, evenmin is sprake van oppervlak- of kwaliteitsverlies binnen de EHS in de directe omgeving. Compensatie of het nemen van extra mitigerende maatregelen is niet nodig.

8. Literatuur

- Aptroot A., et al.*, 1998. Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.
- Beenen, R.*, 1998. Soortbescherminingsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.
- DLG*, 2015. Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling, inclusief Habitattypenkaart. Dienst Landelijk Gebied, Leeuwarden.
- Dijkse, L.J. & B.J.Koks*, 2001. Broedvogelmonitoring in het Nederlandse Waddengebied in 2000. Monitoringrapport 2001/09. SOVON, Beek-Ubbergen.
- EG*, 2013. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 2012 – 2013. Ecologen Groep, adviesburo voor ecologie, Groningen.
- Everts, F.H. et al.*, 2013. Vegetatie-trends van N-depositie gevoelige duinhabitats op de Waddeneilanden. Analyse door EGG-Consult onder begeleiding van het OBN-deskundigenteam Duin- en Kustlandschap.
- Hustings F., C.van Turnhout, R.L.Vogel en M.van der Weide*, 1997. Aantalsontwikkelingen van karakteristieke broedvogels op de Nederlandse Waddeneilanden. – In: T.M.van der Have en *E.R.Osieck (red.)*. Aantalsontwikkelingen en beheersmaatregelen voor karakteristieke vogels van het Waddengebied. Technisch Rapport 18. Vogelbescherming Nederland, Zeist 49 – 114.
- Hustings, F en J.W.Vergeer*, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée*, 2003. Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée*, 2004. Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W.Stouthamer*, 2000. Flora van Terschelling. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- M.Koopmans en J.Postma*, 2014. Ecologische waarden en kansen voor het Rijke Weideland in de Terschellinger polder. A&W-rapport 2044
- Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal*, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie*, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-uitgeverij, EIS-Nederland; Leiden.
- Ministerie LNV*, 1991. Aanwijzingsbesluit van het gebied ‘Waddenzee’ als Speciale Beschermingszone, Nr. J.9115397, d.d. 8 november 1991. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie LNV*, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied ‘Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart’ als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004a. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2009a. Aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied Duinen Terschelling.
- Ministerie van LNV*, 2009b. Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Duinen Terschelling.
- Provincie Fryslân*, 2016a. Verordening Wet natuurbescherming Fryslân, 2017. Provinciaal Blad Nr 6515, december 2016.
- Provincie Fryslân*, 2016b. Besluit van gedeputeerde staten van Fryslân d.d. 27 september 2016 tot vaststelling van de Beleidsregel Wet natuurbescherming 2017. Provinciaal Blad Nr 6542, december 2016.
- SOVON*. Broedvogelinventarisatie duinen Terschelling in 2012.
- Vogelwacht Terschelling*, 2017. Jaarverslag 2017.
- Westhoff, V. en M.F.van Oosten*, 1991. De Plantengroei van de Waddeneilanden. KNNV-Utrecht.
- Zuiderwijk, A.*, 2001. Zoektocht naar zandhagedissen op Waddeneilanden. Meetnet reptielen, Nieuwsbrief 21: 13-14.
- Wiersma, P. en M.van Roomen*, 2009. Hoogwatervluchtplaatsen van Terschelling op de kaart. SOVON-informatierapport 2009-11.

9. Tabellen.

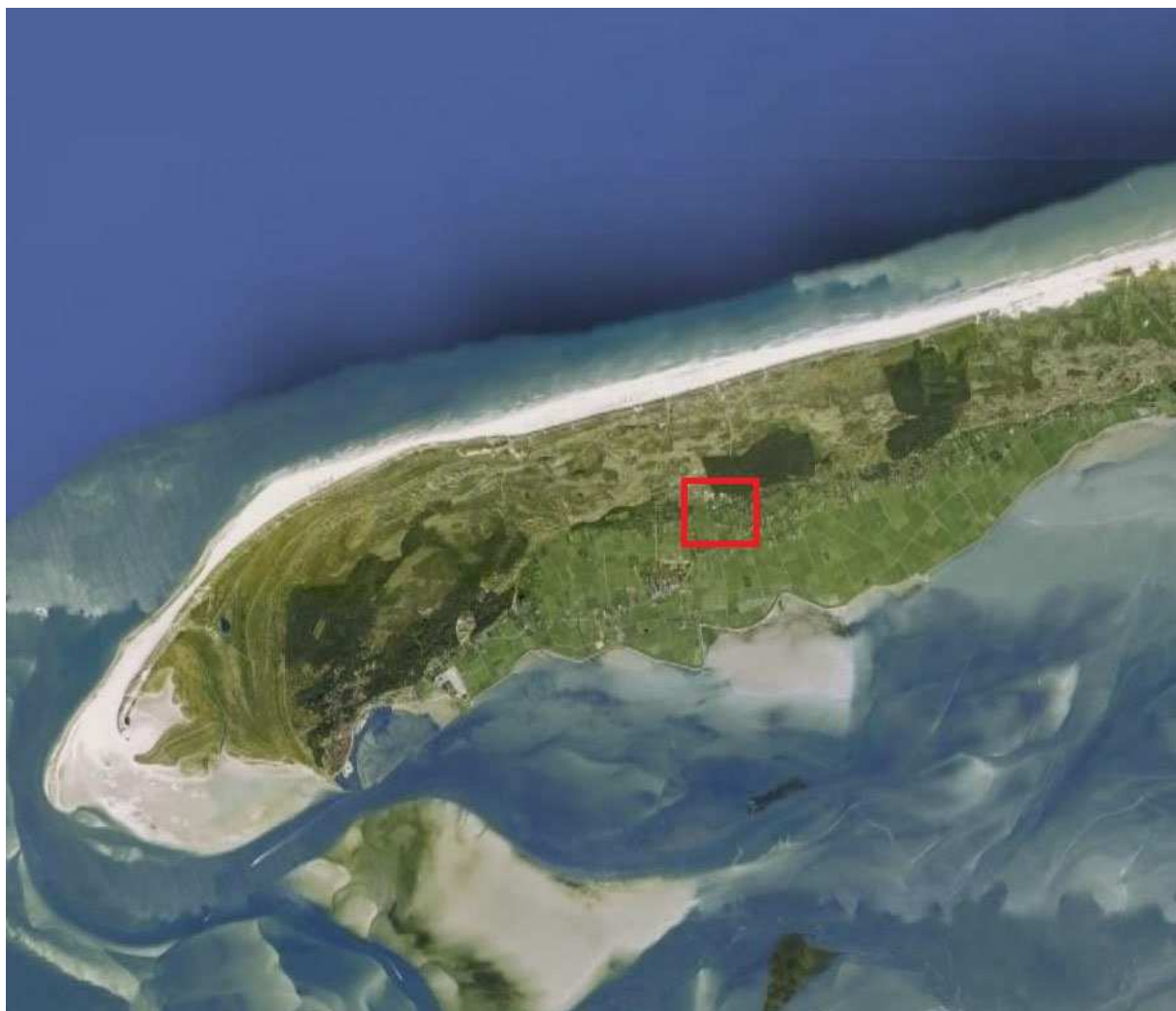
9.1. Habitattypen, soorten van de Habitatrichtlijn en soorten van de Vogelrichtlijn in de omgeving van het plangebied.

Instandhoudingsdoelen Natura2000 gebied <i>Duinen - Terschelling</i>		
voorkomen: soort of type komt in de omgeving van het plangebied wel of niet voor.		
effect: geen. Er is geen sprake van een significant negatief effect op het type .		
Habitatrichtlijn typen	voorkomen	effect
H1330. Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i>).	niet	
H2110. Embryonale duinen	niet	
H2120. Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").	wel	geen
H2130. * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ('grijze duinen')	wel	geen
H2140. * Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .	wel	geen
H2150. * Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno – Ulicetea</i>).	wel	geen
H2160. Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i> .	niet	
H2170. Duinen met <i>Salix repens ssp argentea (Salicion arenariae)</i> .	wel	geen
H2180. Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.	wel	geen
H2190. Vochtige duinvalleien	niet	
H6230. Heischrale graslanden	niet	
Habitatrichtlijn soorten		
Groenknolorchis (<i>Liparis loeselii</i>).	niet	
Drijvende waterweegbree (<i>Luronium natans</i>)	niet	
Vogelrichtlijn		
Bruine kiekendief	niet	
Blauwe kiekendief	niet	
Velduil	niet	
Dodaars	niet	
Rietzanger	niet	
Tapuit	wel	geen
Paapje	niet	
Dwergstern	niet	
Bontbekplevier	niet	
Strandplevier	niet	

Tabel 2 Instandhoudingsdoelen in de omgeving van het plangebied. Aanwezigheid en effecten			
Doel	Beschrijving	Aanwezig	Effect
Waddenzee			
Habitattypen.			
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken.	nee	
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	ja	geen
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	ja	geen
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	nee	
H1320	Slijkgrasvelden	nee	
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	ja	geen
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	nee	
H2110	Embryonale duinen	nee	
H2120	Witte duinen	nee	
H2130B	Grijze duinen (kalkarm)	nee	
H2160	Duindoornstruwelen	nee	
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	nee	
Habitatrichtlijn-soorten			
H1095	Zeeprik	nee	
H1099	Rivierprik	nee	
H1103	Fint	nee	
H1364	Grijze zeehond	nee	
H1365	Gewone zeehond	nee	
Vogelrichtlijn-soorten broedvogels			
A034	Lepelaar	nee	
A063	Eider	nee	
A081	Bruine kiekendief	nee	
A082	Blauwe kiekendief	nee	
A132	Kluut	ja	geen
A137	Bontbekplevier	nee	
A138	Strandplevier	nee	
A183	Kleine mantelmeeuw	nee	
A191	Grote stern	nee	
A193	Visdief	ja	geen
A194	Noordse stern	nee	
A195	Dwergstern	nee	
A222	Velduil	nee	
Vogelrichtlijn-soorten niet broedvogels			
A005	Fuut	nee	
A017	Aalscholver	ja	geen
A034	Lepelaar	ja	geen
A037	Kleine zwaan	nee	
A039	Toendrarietgans	nee	
A043	Grauwe gans	ja	geen
A045	Brandgans	ja	geen
A046	Rotgans	ja	geen
A048	Bergeend	ja	geen

Vervolg tabel 2

A050	Smient	ja	geen
A051	Krakeend	ja	geen
A052	Wintertaling	nee	
A053	Wilde eend	ja	geen
A054	Pijlstaart	ja	geen
A056	Slobeend	ja	geen
A062	Toppereend	nee	
A063	Eider	ja	geen
A067	Brilduiker	nee	
A069	Middelste zaagbek	nee	
A070	Grote zaagbek	nee	
A103	Slechtvalk	ja	geen
A130	Scholekster	ja	geen
A132	Kluut	ja	geen
A137	Bontbekplevier	ja	geen
A140	Goudplevier	ja	geen
A141	Zilverplevier	ja	geen
A142	Kievit	ja	geen
A143	Kanoet	ja	geen
A144	Drieteenstrandloper	ja	geen
A147	Krombekstrandloper	nee	
A149	Bonte strandloper	ja	geen
A156	Grutto	ja	geen
A157	Rosse grutto	ja	geen
A160	Wulp	ja	geen
A161	Zwarte ruiter	ja	geen
A162	Tureluur	ja	geen
A164	Groenpootruiter	ja	geen
A169	Steenloper	ja	geen
A197	Zwarte stern	nee	

Kaart 1. Terschelling.

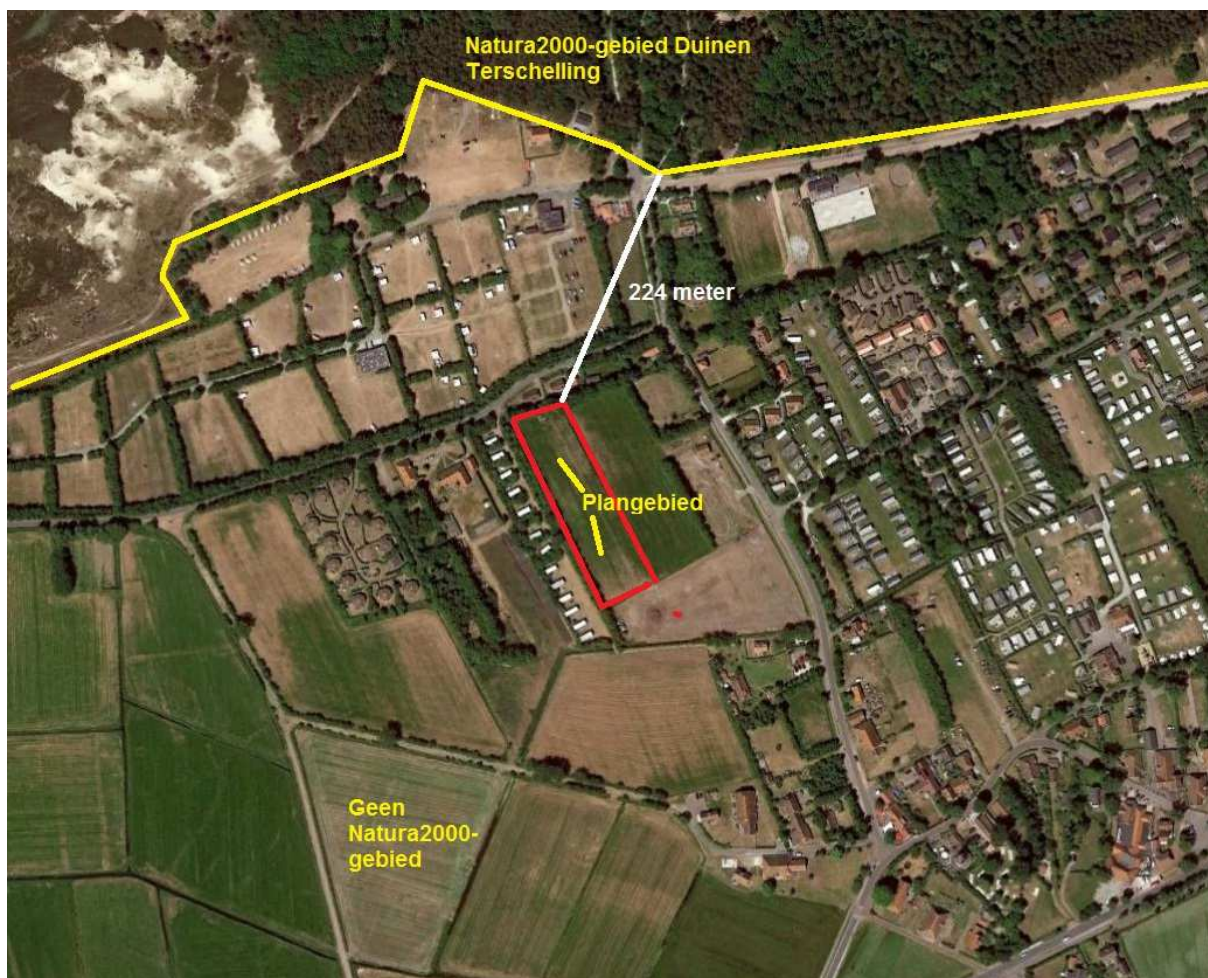
Rood kader. Ligging van het plangebied.

Kaart 2. Ligging van het plangebied t.o.v. de Natura2000-gebieden op Terschelling.

Gele lijn. Grenzen van de Natura2000-gebieden op Terschelling

Rode stip. Ligging van het plangebied

Kaart 3. Natura2000-gebieden in de omgeving van het plangebied.
Rood kader: plangebied
Gele lijnen: grens Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.
De afstand van het plangebied tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is ongeveer 224 meter.
Bron: *DLG*, 2015

Kaart 4. De habitattypen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* op 224 meter of meer afstand van het plangebied.

Rood = Plangebied

H2120 – Witte Duinen

H2130B – Grijze duinen kalkarm

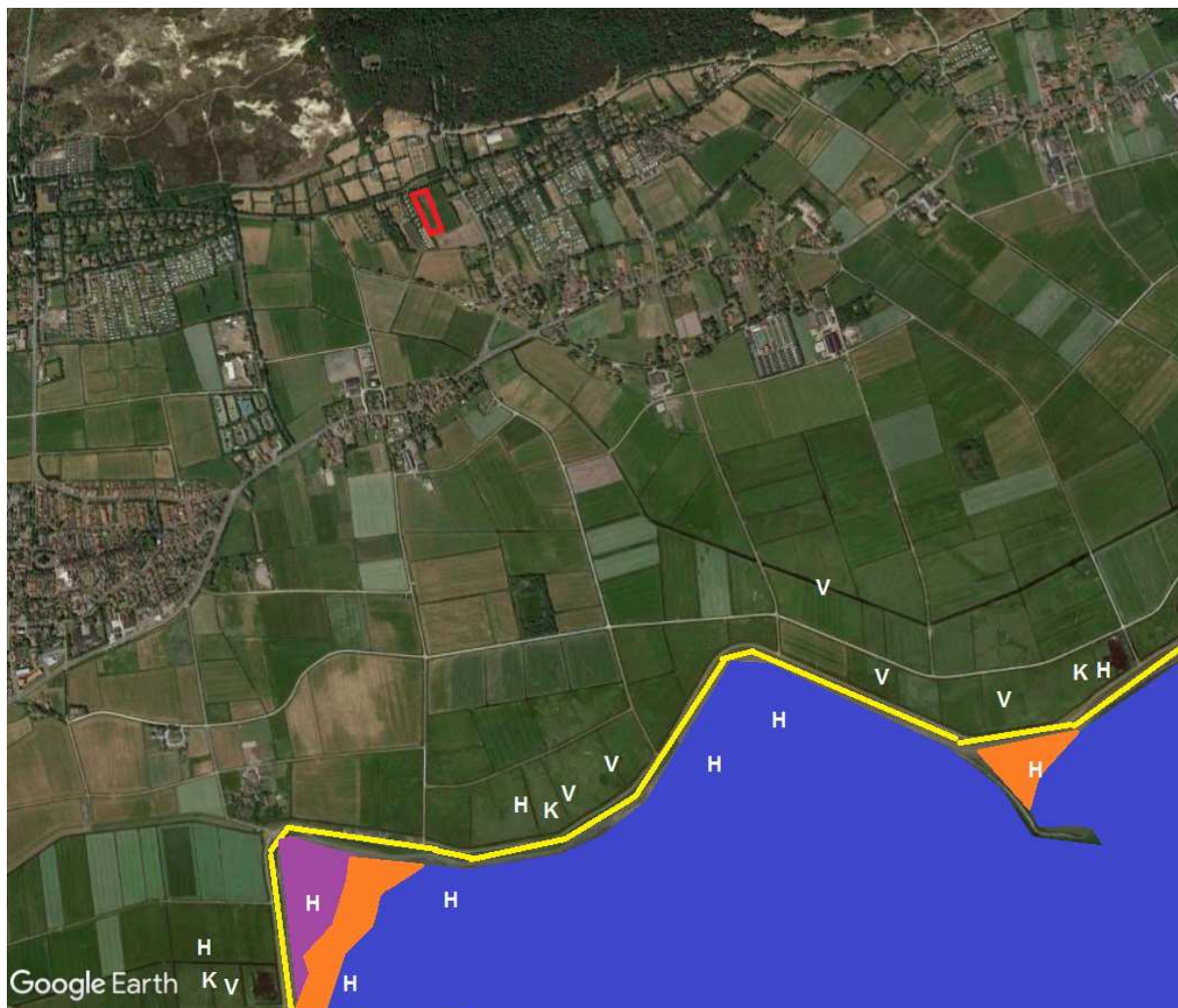
H2140B – Duinen met kraaiheide, droog

H2150 – Duinen met struikheide

H2170 – Duinen met kruipwilg

H2180A – Atlantische duinbossen droog

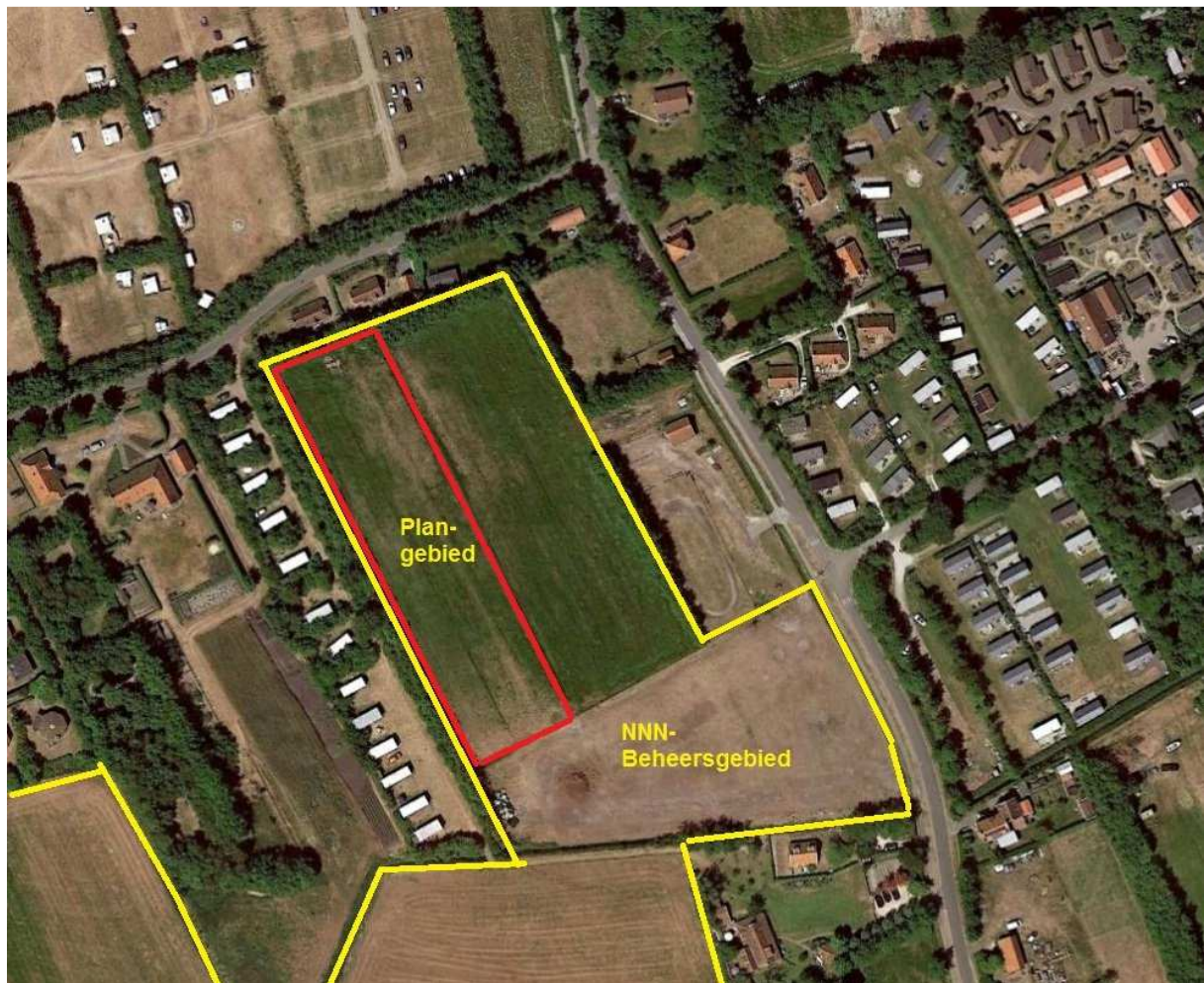
Bron: *DLG*, 2015, Habitattypenkaart

Kaart 5. Habitattypen en Vogelrichtlijn-soorten broedvogels van Natura2000-gebied Waddenzee op minimaal 1356 meter afstand van het plangebied (rood kader).

Blauw: H1140A – Slik- en zandplaten, Waddenzee.
 Oranje: H1310A – Zilte pioniervegetaties met zeekraal
 Paars: H1330A – Schorren en zilte graslanden, buitendijks
 Bron: DLG, 2015

H = Hoogwatervluchtplaats
 K = Broedlocatie Kluit
 V = Broedlocatie Visdief
 (Koopmans en Postma, 2014)
 (Wiersma en van Roomen, 2009)

Kaart 6. Ligging van het plangebied t.o.v. de EHS (NNN).

Rode kader: plangebied

Groene lijn: grens Ecologische Hoofdstructuur (Natuur Netwerk Nederland).

Bron: *Provincie Fryslân*

Plattegrond van het inrichtingsplan Grientebos, Formerum– Terschelling.

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U kan dit document gebruiken voor de onderbouwing van depositie onder de drempelwaarde (0.05 mol/ha/j) in het kader van de Wet natuurbescherming, afhankelijk van de door u gekozen rekeninstellingen.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt. Op basis van de gekozen rekeninstellingen zijn de resultaten op Natura 2000-gebieden inzichtelijk gemaakt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator. Voor meer toelichting verwijzen we u naar de websites pas.bij12.nl, www.aerius.nl en pas.naturazoo0.nl.

Berekening Situatie 1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositiekaart
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo0.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Gemeente Terschelling	Duinweg, Formerum

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk	
Grientebos	RUFU1vdy8MgW	
Datum berekening	Rekenjaar	Rekeninstellingen
09 januari 2019, 14:40	2018	Berekend voor Wnb.

Totale emissie

	Situatie 1	Situatie 2	Vershil
NOx	-	< 1 kg/j	< 1 kg/j
NH ₃	-	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Resultaten

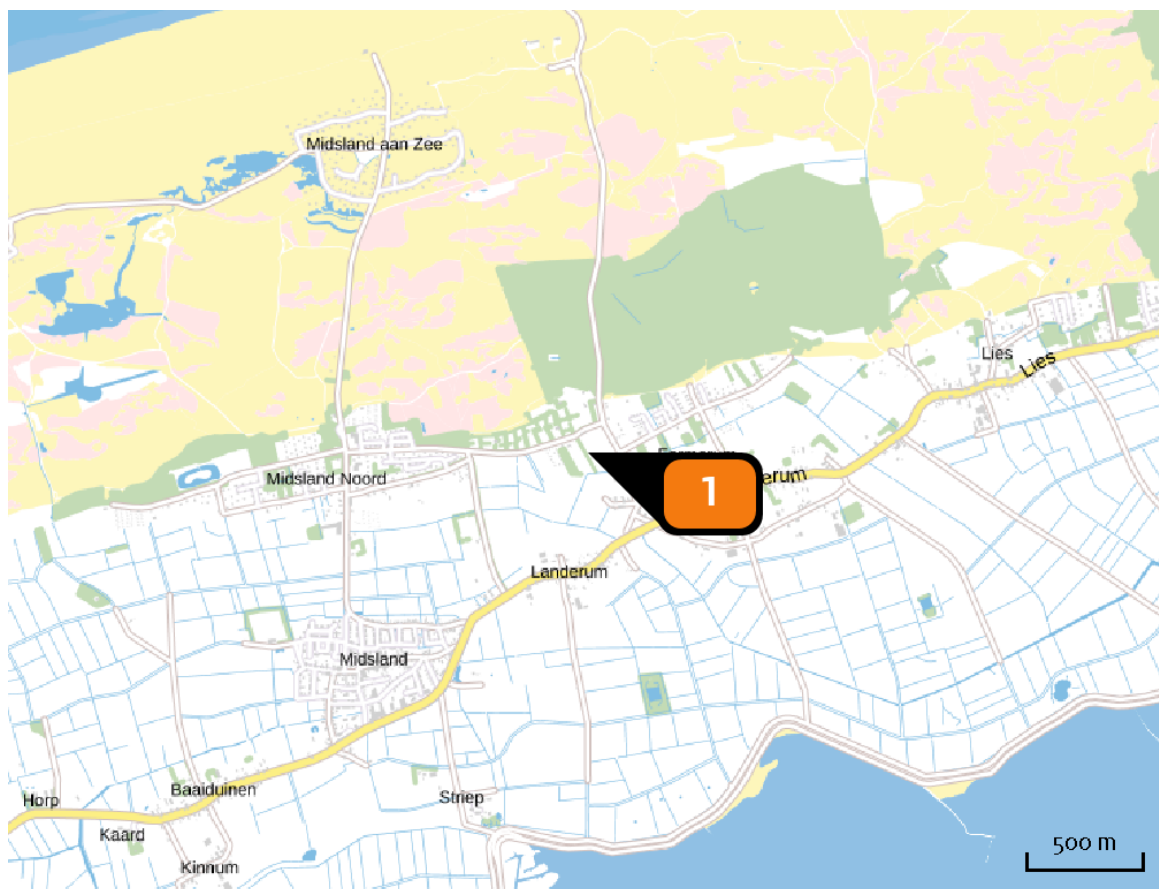
Hectare met
hoogste verschil
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Bijdrage
-	-

Toelichting

Plaatsen mobiele lodges op agrarische grond

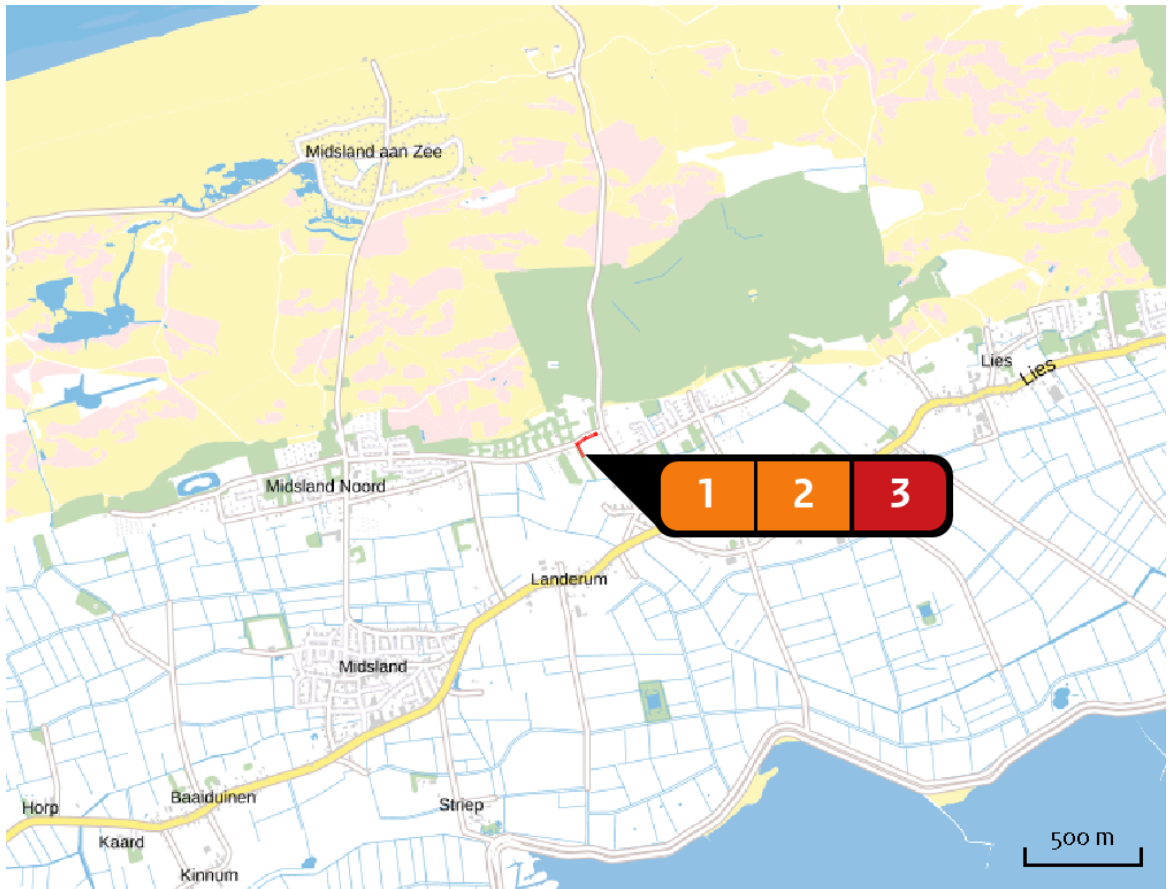
Locatie
Situatie 1

Emissie
Situatie 1

Bron Sector	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 2px solid red; border-radius: 50%; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-right: 10px;">1</div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div> <p>Bron 1</p> <p>Wonen en Werken Recreatie</p> </div> </div> </div>	-	-

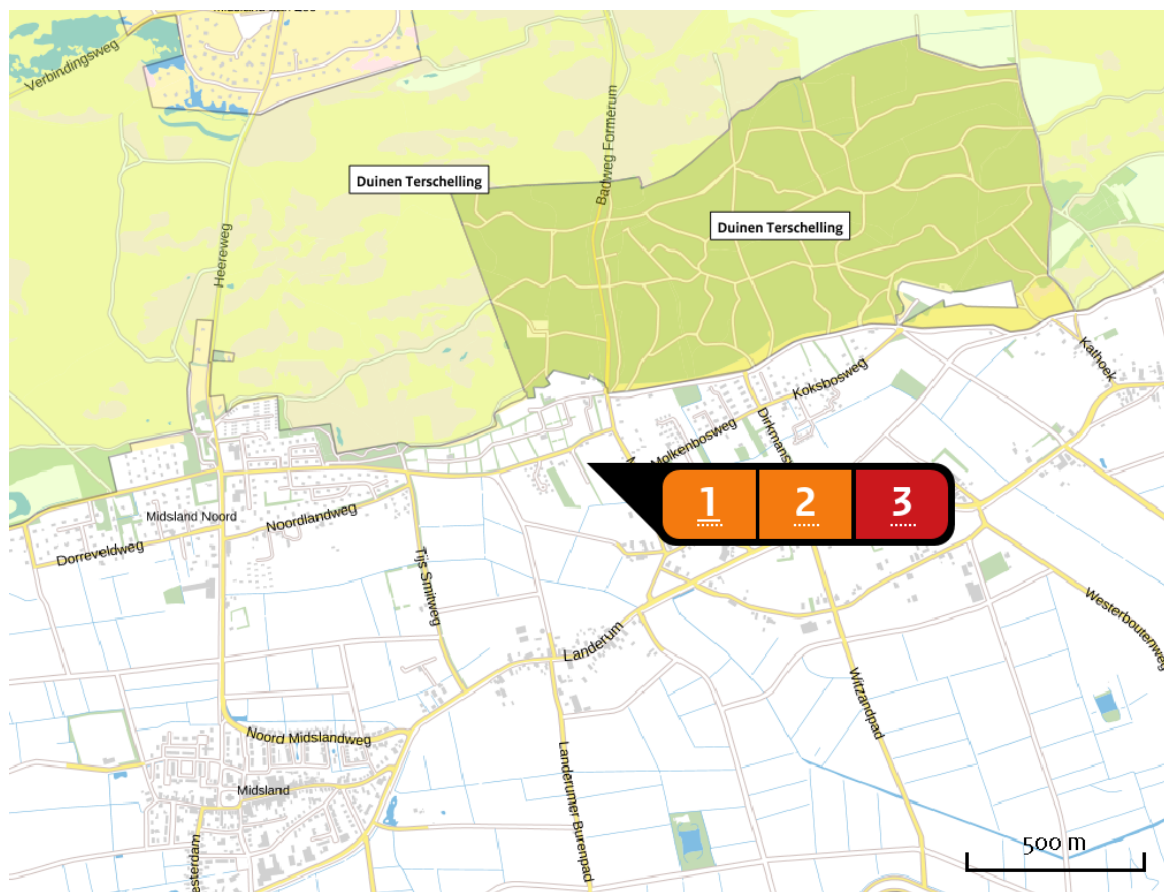
Locatie
Situatie 2

Emissie
Situatie 2

Bron Sector	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #e67e22; border-radius: 50%; width: 20px; height: 20px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-right: 5px;">1</div> <div style="margin-right: 10px;"> </div> <div> <p>Bron 1 Wonen en Werken Recreatie</p> </div> </div> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td>	-	-
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #e67e22; border-radius: 50%; width: 20px; height: 20px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-right: 5px;">2</div> <div style="margin-right: 10px;"> </div> <div> <p>Bron 2 Wonen en Werken Recreatie</p> </div> </div> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">< 1 kg/j</td>	-	< 1 kg/j
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="background-color: #c0392b; border-radius: 50%; width: 20px; height: 20px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-right: 5px;">3</div> <div style="margin-right: 10px;"> </div> <div> <p>Bron 3 Wegverkeer Buitenwegen</p> </div> </div> <td style="text-align: center;">< 1 kg/j</td> <td style="text-align: center;">< 1 kg/j</td>	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Depositie
natuur-
gebieden

Hoogste projectverschil

Hoogste projectverschil per natuurgebied

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn

Emissie
(per bron)
Situatie 1

Naam **Bron 1**
Locatie (X,Y) **149223, 600548**
Uitstoothoogte **1,0 m**
Warmteinhoud **0,000 MW**
Temporele variatie **Continue emissie**

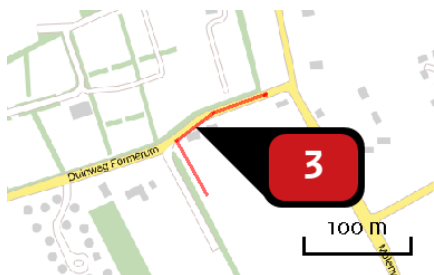
Emissie
(per bron)
Situatie 2

Naam **Bron 1**
 Locatie (X,Y) **149223, 600548**
 Uitstoothoogte **1,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**

Naam **Bron 2**
 Locatie (X,Y) **149220, 600553**
 Uitstoothoogte **1,0 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 Temporele variatie **Continue emissie**
 NOx **< 1 kg/j**

Naam **Bron 3**
 Locatie (X,Y) **149195, 600634**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	1,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016L_20180926_2a474e88d4

Database versie 2016L_20170828_c3f058foof

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg>